

JAARVERSLAG

Stroom Den Haag gelooft in de onmisbare rol van kunstenaars voor een leefbare stad en veerkrachtige samenleving. In al onze activiteiten streven we naar het verbinden van kunst, kunstenaars en stad. We dragen bij aan de inhoudelijke ontwikkeling van artistieke praktijken en agenderen maatschappelijk relevante thema's. Als translokale netwerkorganisatie geven wij samen met partners, bewoners en bezoekers invulling aan onze kernwaarden: stimuleren, verdiepen en verbinden.

Stichting Stroom Den Haag
Hogewal 1-9
2514 HA Den Haag
070 3658985
info@stroom.nl
www.stroom.nl

Voorwoord	6
Inleiding	8
Stroom in cijfers	10
Impuls en stimuleren	12
Platform Haagse Kunstenaars	13
Professioneel programma	13
Prijzen	14
Netwerkprogramma	15
Bibliotheeksessies	17
Financiële ondersteuning	17
Ateliers	18
Verbinden van kunst, stad en samenleving	20
Integraal programma	21
Kennis en onderzoek	25
Partnerprogramma's en stedelijk netwerk	29
Kunst in de openbare ruimte	32
Advisering	33
Kunstopdrachten Rotterdamsebaan	34
Monumenten	36
Kunstopdrachten bij scholen	37
De Beeldengalerij	39
Platform Buitenkunst Den Haag	39
Publiek en bereik	40
Onlinekanalen en social media	41
Stroom in de pers	43
Bezoek	44
Organisatie	46
Organisatie en ontwikkeling	47
Het Stroom Team	48
Het bestuur	50
Personeelsvertegenwoordiging	50
Vertrouwenspersoon	51
Facilitair	51
Financiën	54
Bijlagen	58
Jaaroverzicht 2025	59
Stroom in het nieuws	62
Overzicht	64
Atelierbezoekprogramma	68
Overzicht atelierbezoeken	68
Stroom dankt	69
Colofon	69

“Along with you, I hope that later we will v
friends, children or grandchildren and sa
story, our history. We’re at home here: all
• Onthullingspeech Burgemeester Van Za

Michael Rakowitz, *Be longing* (foto: Martijn Beekman)

walk through this park together with
y: “Look, that’s our teacup, there’s our
of us Haags.”
anen bij *Be longing* van Michael Rakowitz

Voorwoord

Boven
Onder

Ontvangst wethouder Saskia Bruines (foto: Stroom Den Haag)
Onthulling Eylem Aladogans *A Confined Cry Cries Out in the Crowd* (foto: Sander Foederer)

Het bestuur kijkt met waardering en trots terug op 2025 als een belangrijk schakeljaar voor Stroom Den Haag. Met het 35-jarig bestaan en de start van een nieuwe beleidsperiode wordt zichtbaar hoe de organisatie haar rol als inhoudelijke en strategische partner in de stad Den Haag verder heeft versterkt. Stroom is daarbij nadrukkelijk een organisatie van en voor de stad.

Het bestuur is er trots op dat Stroom zich verder ontwikkelt als een organisatie die artistieke kwaliteit en maatschappelijke relevantie overtuigend met elkaar verbindt. Deze koers sluit aan bij de identiteit van Den Haag als stad van vrede en recht, waarin vraagstukken rond vrijheid, recht en samenleven een belangrijke rol spelen.

De betekenis van deze koers wordt zichtbaar in de stad, waar kunst en maatschappelijke betrokkenheid samenkomen in de openbare ruimte en in projecten die direct aansluiten bij actuele vraagstukken in Den Haag.

Tegelijkertijd heeft Stroom laten zien zich wendbaar en zorgvuldig te kunnen aanpassen aan veranderende omstandigheden, waaronder de financiële opgave. Het bestuur borgt een duurzame en toekomstbestendige ontwikkeling van Stroom, met voortdurende aandacht voor governance, heldere rollen en verantwoordelijkheden, en zet zich in voor een organisatie waarin mensen goed kunnen werken.

Wij hebben vertrouwen in de manier waarop de directie en het team van Stroom deze ontwikkeling vormgeven; met inhoudelijke scherpste, betrokkenheid en een sterke verbinding met kunstenaars, partners en de stad. Het bestuur spreekt daarbij zijn grote waardering uit voor de inzet, professionaliteit en toewijding van het team, en voor de samenwerking met de gemeente en andere partners.

Met vertrouwen kijkt het bestuur vooruit naar de verdere ontwikkeling van Stroom, als een organisatie die haar rol als strategisch partner in de stad en daarbuiten blijft versterken.

Namens het bestuur,
Els van der Plas
voorzitter bestuur Stroom Den Haag

Inleiding

Boven
Onder

Plaatsing van Michael Rakowitz' *Be longing* (foto: Martijn Beekman)
Onthulling Buhlebezwe Siwani's, *Remember Our United Beginning* (foto: Jurriaan Brobbel)

2025 was voor Stroom Den Haag een jaar van bouwen en doorontwikkeling. Stroom werkt vanuit de overtuiging dat kunst midden in de samenleving staat als kracht die stimuleert, verdiept en verbindt. Juist in een tijd van polarisatie en geopolitieke spanningen is ruimte voor verschil en dialoog niet vanzelfsprekend en daar speelt kunst een cruciale rol. Met ons meerjarenbeleidsplan *Cultures of Conviviality. Kunst van het samenleven* is deze lijn verder aangescherpt en richtinggevend gemaakt.

In ons programma komt deze samenhang tot uitdrukking. We brengen verschillende perspectieven samen en maken ruimte voor ontmoeting en uitwisseling. In *Positions* wordt gewerkt aan een sterke lokale verankering en inhoudelijke verdieping, terwijl *Networks of Embodiment* verschillende perspectieven en kennisvormen samenbrengt, stevig verankerd in de Haagse context.

Deze inzet krijgt ook concreet vorm in de stad. Den Haag, als internationale stad van vrede en recht, brengt lokale en mondiale vraagstukken samen. In 2025 werd dit zichtbaar in projecten en opdrachten in de openbare ruimte, zoals de oplevering van het *Monument trans-Atlantisch Slavernijverleden*, het werk *Be longing* van Michael Rakowitz en *A Confined Cry Cries Out in the Crowd* van Eylem Aladogan. Met het officieel onderbrengen van de website *buitenkunst Den Haag* bij Stroom en de ontwikkelingen rondom Haagse broedplaasten kunnen we de waarde(ring) van kunst in de stad verder vormgeven.

Ook binnen de organisatie zijn stappen gezet. De structurele korting van 10% op de gemeentelijke bijdrage per 2025 vraagt om focus en duidelijke keuzes. In plaats van in te leveren op inhoud, hebben we gewerkt aan betere processen, heldere structuren en een stevigere basis voor samenwerking. Dit heeft geleid tot meer grip en transparantie, maar ook tot concrete resultaten, zoals een groeiend bereik, meer middelen voor aanvragen en nieuwe samenwerkingen met *Pulchri*, *Cultuur + Ondernemen* en *Huis van het Boek*.

De interne samenwerking en verdere professionalisering van de organisatie blijven nadrukkelijk op de agenda. Hier werken we actief aan, samen met het team en het bestuur.

2025 markeert daarmee als het ware een scharnierpunt. Als eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode laat het zien hoe Stroom zich verder ontwikkelt, onder meer in haar rol als strategische partner met systeemtaken en in de samenwerking met partners en de gemeente.

Met de inzet van het team, de betrokkenheid van kunstenaars en de samenwerking met partners bouwen we verder aan een organisatie die ruimte maakt voor kunst en voor de betekenis die kunst heeft in de stad en ver daarbuiten.

Directie Stroom Den Haag
Alexandra Landré en Femke IJsinga-van Boxsel

Stroom in cijfers

1.424

kunstenars op HKNL.nl

284.000

website bezoekers

18.800

volgers op social media

52

persreacties

24.000

kunstwerken op HKNL.nl

9.327

bezoekers Stroom events

4.238

abonnees nieuwsbrief

640

kunstwerken op BKDH.nl

3

symposia

100+

samenwerkingspartners

89

adviezen kunst in de openbare ruimte

102

atelierbezoeken bij Haagse kunstenaars

6

tentoonstellingen

5

residencies

375

aanvragen behandelde financiële regelingen

7

kunstopdrachten in de openbare ruimte

104

SPOT Individuele
tentoonstellingen

253

toekenningen financiële
regelingen

182

SPOT Regelingen

63

SPOT Documentatie

15

SPOT
Groepstentoonstellingen

19

PRO Onderzoek

28

PRO Kunstprojecten

113

nieuwe aanvragen
beroepsmatigheid

63

PRO Regelingen

4

OBJECT tijdelijk

4

PRO Kunstprogramma

12

PRO Invest

8

OBJECT Regelingen

4

OBJECT Permanent

Impuls en stimuleren

Boven
Onder

Uitreiking Stroom Young Talent Award (foto: Stroom Den Haag)
Artist talk Ouborg Prijs winnaar Aline Thomassen (foto: Studio Uittenbogaart)

Het stimuleren van de professionele artistieke praktijk van beeldend kunstenaars is een van de speerpunten van Stroom Den Haag. Dit doen wij in al onze activiteiten en diensten, van opdrachten, het bevorderen van nieuwe werken voor presentaties of de ontwikkeling van de professionele artistieke praktijk in de breedte. Met ons stimulerend programma bieden wij een mix van activiteiten voor inhoudelijke verdieping en versterking van de beroepspraktijk, in het bijzonder voor beeldende kunstenaars in Den Haag

Platform Haagse Kunstenaars

Met de websites www.haagsekunstenaars.nl en www.thehagueartists.nl maakt Stroom de Haagse professionele kunstenaars zichtbaar voor een breed publiek, in binnen- en buitenland. De database dient als gebruiksvriendelijke onderzoekstool voor curatoren, beschouwers, verzamelaars en andere professio-

nals bij de opzet van bijvoorbeeld atelierbezoeken, samenwerkingen, opdrachten of bij academisch onderzoek. Beeldende kunstenaars kunnen zich inschrijven en worden door een onafhankelijke commissie getoetst op hun professionele praktijk. Na inschrijving kunnen de kunstenaars gebruikmaken van de diensten van het stimulerend programma.

Ieder jaar verwelkomen wij nieuwe inschrijvingen en in 2025 is het bestand gegroeid van 1.341 personen met 21.675 werken naar 1.424 kunstenaars met 24.000 werken.

“Thank you for the feature and for all the continued work the institution conducts for the visibility of The Hague based Artists!” • Haags kunstenaar

Professioneel programma

Artistieke groei, een duurzame professionele praktijk en een levendig kunstklimaat vragen om uitwisseling, onderzoek en experiment. Stroom heeft alle expertise en ervaring in huis om kunstenaars en het Haagse kunstenveld daarin te ondersteunen en van advies te voorzien. We doen dit in persoonlijke gesprekken en we organiseren informatiebijeenkomsten om elkaar persoonlijk te leren

kennen en kennis te delen. Ieder jaar organiseert Stroom een aantal kennismakingsbijeenkomsten voor nieuw ingeschreven kunstenaars, om hen te informeren over het stimulerend programma, de bibliotheek, de atelierbemiddeling en de boekwinkel. De bijeenkomsten zijn niet alleen informatief, maar bieden tegelijk ruimte om elkaar te leren kennen. Dit

jaar hebben er drie bijeenkomsten plaatsgevonden.

“Wat ontzettend leuk (en goed) dat jullie ons, maar vooral de kunstenaars in de Spotlight zetten.” • culturele collega

Vanaf juni 2025 heeft Stroom het stimulerend programma uitgebreid met een aantal nieuwe initiatieven en samenwerkingen met partners, gericht op het versterken van de professionele praktijk. In juni organiseerden Stroom en Pulchri Studio de *Portfoliodag* voor Haagse kunstenaars. Deze dag was gericht op het verdiepen van de professionele praktijk en het stimuleren van de dialoog tussen verschillende generaties kunstenaars. Veertien kunstenaars legden hun portfolio voor aan gevestigde Haagse kunstenaars: Ed van der Kooy (beeldend kunstenaar en voorzitter van Pulchri Studio), Sebastiaan Spit (beeldend kunstenaar en voorzitter van de tentoonstellingscommissie van Pulchri), Ludmila Rodrigues (beeldend kunstenaar en lid van Quartair) en Frits Dijcks (beeldend kunstenaar

van Topp & Dubio en i.s.m. Project Space). Deelnemers ontvingen constructieve feedback op hun werk, gingen verbindingen aan en kregen de gelegenheid een netwerk op te bouwen met collega's in de kunstwereld. Er was veel belangstelling voor en positieve feedback op deze samenwerking. We zien aanleiding om in 2026 een tweede editie te organiseren.

Vanaf oktober hebben Stroom en Cultuur+Ondernemen (C+O) een verdiepend programma aangeboden voor professionele kunstenaars. De kick-off was de workshop *Analyseer je kunstenaarspraktijk* begin oktober, een inspirerende sessie over het 'Business Model Canvas' waar 21 kunstenaars aan meededen om nieuwe vaardigheden op te doen. Voor individueel advies konden kunstenaars zich

inschrijven voor de 1-op-1-oriëntatiegesprekken over zakelijke ontwikkeling van C+O op locatie bij Stroom. In totaal hebben 18 gesprekken van een uur plaatsgevonden. Vanwege de grote belangstelling zijn nieuwe rondes oriëntatiegesprekken gepland tot in februari 2026. Op 10

"The event was truly enriching and very interesting. The organization was impeccable, and it was also wonderful to be able to share the experience with other artists." • deelnemend kunstenaar

december was Voordekunst te gast bij Stroom met een informatief programma over andere financieringsvormen zoals crowdfunding en de ontwikkelbijdrage van het Cultuurfonds. Het evenement werd afgesloten met een workshop over pitchten als onderdeel van een crowdfundingcampagne. In totaal waren er 19 deelnemers.

Prijzen

Onderdeel van het stimulerend programma zijn twee prijzen die Stroom uitreikt aan kunstenaars, in samenwerking met partners uit het veld. Samen met de KABK wordt jaarlijks een aanmoedigingsprijs uitgereikt aan vier net afgestudeerde kunstenaars: de *Stroom Young Talent Award*. Voor gevestigd kunstenaars met een bewezen praktijk is er de gemeentelijke *Ouborg Prijs* die eens in de vier jaar uitgereikt wordt, in samenwerking met het Kunstmuseum.

Stroom Young Talent Award

Met de *Stroom Young Talent Award* biedt Stroom vier afgestudeerden van de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten (KABK) een individueel talentontwikkelingsprogramma aan van een jaar. Twee gevestigde Haagse kunstenaars begeleiden als mentor de deelnemers in het eerste jaar van hun beroepspraktijk.

Voor deze vierde editie begeleidten coaches Karel van Laere en Bernice Nauta vier KABK-alumni Annabel Pérez Lubián, Otso Prunnila, Lola Brancovich en Sara Francola. Gedurende het jaar biedt Stroom netwerkbijeenkomsten aan met de deelnemers van het programma, zoals ook dit jaar in oktober. Het is een bijzonder informatief moment

"The mentoring addition to the award along with the grant is a good support structure when navigating post-grad. The welcoming from the Stroom team is great and it's nice to feel connected to Stroom." • deelnemend kunstenaar

waar alle kunstenaars inzicht gaven in hun werkervaringen, leermomenten en tips & tricks deelden voor opbouw van de eigen artistieke praktijk.

Ouborg Prijs - Aline Thomassen: Shape of the Heart

Eind 2024 ontving kunstenaar Aline Thomassen de *Ouborg Prijs*, dé Haagse stadsprijs voor beeldende kunst, die dit jaar voor de negentiende keer werd uitgereikt. Het is een samenwerking van Stroom, het Kunstmuseum en de gemeente Den Haag. Met deze prijs voor gevestigde beeldend kunstenaars toont de stad haar trots en waardering voor het niveau, de verdienste, de kwaliteit en de

bovenlokale betekenis van de winnende kunstenaar. De prijs bestaat uit een award, speciaal voor deze editie gemaakt door de vorige laureaat Jeroen Eisinga, een geldprijs van €25.000 en de solotentoonstelling: *Shape of the Heart*, die tot 30 maart 2025 te zien was in Kunstmuseum Den Haag. Begin februari gaf Aline Thomassen naar aanleiding van de prijs ook een artist talk in het Kunstmuseum en ging ze in gesprek met Alexandra Landré.

Netwerkprogramma

Met verschillende activiteiten bemiddelt Stroom tussen kunstenaars en het (inter)nationale kunstenveld om zo nieuwe verbanden te leggen en het web te versterken waarbinnen de Haagse kunsten zich kunnen bewegen en ontwikkelen.

Internationaal atelierbezoekprogramma

Voor het atelierbezoekprogramma nodigt Stroom Nederlandse en buitenlandse curatoren, kunstenaars, galeriehouders en beschouwers uit om Haagse kunstenaars te bezoeken in hun ateliers. Dit programma biedt deelnemers de kans om hun werk te presenteren en constructieve feedback te krijgen op hun praktijk. Daarnaast hebben de bezoeken als doel om het netwerk van kunstenaars te verbreden en versterken.

In 2025 nodigden wij Bruno Alves de Almeida, Nanda Janssen, Mirela Baciak en Lienneke Hulshof uit om atelierbezoeken af te leggen. We organiseerden voor deze vier kunstprofessionals 36 atelierbezoeken bij 34 Haagse kunstenaars.

Invest Week

De jaarlijkse *Invest Week* is een belangrijk instrument waarmee Stroom startende Haagse kunstenaars ondersteunt en verbindt met het (inter-)nationale kunstenveld. Centraal staan atelierbezoeken door curatoren, kunstenaars en critici, die gericht bijdragen aan de verdieping van de artistieke praktijk en de ontwikkeling van duurzame professionele netwerken. De deelnemende kunstenaars ontvingen in 2024 ondersteuning via de *PRO Invest Regeling* voor een werkperiode. Met de *Invest Week 2025* koppelt Stroom deze regeling direct aan een inhoudelijk programma, waarin talentontwikkeling, reflectie en netwerkvorming samenkomen en elkaar versterken.

“It was a rich and overwhelming week and I appreciated the attention put into the variety of the program. The selection of the visiting professionals was great and it was interesting to talk with people I otherwise would not have been able to meet from different countries.”

• deelnemend kunstenaar

Om deze koppeling optimaal te laten werken, ontwikkelt Stroom voor iedere deelnemer een programma op maat, afgestemd op de eigen praktijk, ontwikkelvragen en ambities. De atelierbezoeken vormen daarbij het vertrekpunt voor inhoudelijke verdieping, kritische dialoog en gerichte uitwisseling met (inter-)nationale professionals. Aanvullend biedt de week ruimte voor informele ontmoetingen en bezoeken aan Haagse kunstinstellingen, zoals iii, 1646, West, en SeeLab. Hiermee versterkt Stroom actief de relatie tussen de lokale context en internationale perspectieven.

Nieuw dit jaar was een ontmoeting tussen huidige deelnemers en alumni van eerdere edities, gericht op het delen van ervaringen en het verdiepen van onderlinge uitwisseling. Het programma werd afgesloten met een netwerkdiner met partnerorganisaties, waarmee Stroom de verbinding tussen kunstenaars, instellingen en de stad verder versterkt.

Bibliotheeksessies

De bibliotheeksessies zijn kleinschalige, informele werksessies waarin onderzoek, verdieping en inspiratie centraal staan. Ze hebben een directe verdiepende werking op de artistieke praktijk van de betrokken deelnemers. De sessies sluiten aan op de actualiteit - bijvoorbeeld het verschijnen van een nieuw kunstenaarsboek of recent gerealiseerd project - en worden geïnitieerd rond een Haagse kunstenaar of curator. Samen met de hoofdgast nodigt Stroom deelnemers uit op basis van inhoudelijke verwantschap, waardoor een diverse groep ontstaat van kunstenaars en denkers uit verschillende generaties, disciplines en culturele contexten.

Publicaties uit de persoonlijke collectie van de hoofdgast vormen het vertrekpunt voor een open, associatieve gedachtewisseling. Naast de inhoudelijke waarde die hieruit voortkomt, dragen de sessies ook bij aan de ontwikkeling van de bibliotheekcollectie van Stroom. In deze wederkerigheid versterken praktijk, onderzoek en collectie elkaar, en ontstaan regelmatig nieuwe verbindingen, samenwerkingen en projecten en delen wij korte verslagen en literatuurbronnen op onze website.

Dit jaar vond er een sessie plaats met als hoofdgast Katerina Sidorova, als deelnemer van de *Pro Deo Regeling*. Als voorzet bracht de kunstenaar een conceptzine mee, getiteld *Power Structures/Counter Structures*, met voor haar relevante teksten. De aanwezigen waren allemaal erg enthousiast. Daarop is besloten een tweede versie te maken, met door de deelnemers ingebrachte teksten. Deze zine, *Unruly/Assembly*, werd in een speciale vervolgsessie gepresenteerd. Tevens zijn het afgelopen jaar de sessies voorbereid van hoofdgasten Verena Blok en Caleb Witvoet. De bijeenkomsten zelf vinden plaats in 2026.

“I felt so motivated. This is such a nice place, I feel so supported.” • Haags kunstenaar

Financiële ondersteuning

De financiële regelingen van Stroom zijn een belangrijk instrument om het Haagse beeldende kunstklimaat te ondersteunen. De Regelingen richten zich op het inhoudelijk stimuleren van nieuw werk door middel van onderzoek, projecten en programma's. Om de dienstverlening te verbeteren is er in 2024 samen met iFunds een nieuw online portaal ontwikkeld en in april 2025 gelanceerd. Om de overgang soepel te laten verlopen werden inloopsprekuren georganiseerd. De combinatie van een vernieuwd aanvraagstelsel, verbeterde informatievoorziening met onze vernieuwde website en extra aandacht via onze communicatiekanalen hebben het bereik vergroot. Dat is vooral terug te zien bij de *SPOT*- en *OBJECT Regelingen*.

“Just wanted to send you a thank you note for meeting me in October to discuss my grant proposal.” • Haags kunstenaar

PRO Regeling

Met de *PRO Regeling* bevorderen we de professionele praktijk door deelname aan tentoonstellingen in binnen- en buitenland en te investeren in documentatie. Elke Regeling kent zijn eigen focus: Kunstprojecten, Onderzoek, Kunstprogramma en Invest. Ondersteuning kan worden aangevraagd door individuen (zoals kunstenaars, curatoren e.a.) en organisaties (zoals kunstenaarsinitiatieven, collectieven e.a.). Voorafgaand aan het indienen van aanvragen bieden we de mogelijkheid tot een informatief gesprek over de procedure.

Voor de beoordeling van de aanvragen brengt een onafhankelijke commissie advies uit aan de directie ter besluit. In de pool aan adviseurs is een grote diversiteit aan expertise, disciplines en achtergronden vertegenwoordigd om de

“I really appreciated your kindness, warm words, and for thoroughly checking my application - it meant a lot to me during these difficult times!” • kunstenaars nav PRO Regeling

inhoudelijke kwaliteit van de advisering te borgen. In 2025 zijn 166 PRO-aanvragen ingediend, waarvan er 63 gehonoreerd zijn.

In 2024 is één ontwikkeltraject toegekend binnen de *PRO Deo Regeling*, dat in 2025 is uitgevoerd. De Haagse kunstenaar Katerina Sidorova ontving binnen dit traject Klaas Kuitenbrouwer (Zoönomisch Instituut) en Julia Geerlings (curator Museum Rijswijk) in haar atelier. Aangezien de regeling in 2025 is stopgezet, betrof dit het laatste traject in deze vorm.

SPOT Regeling

Met de *SPOT Regeling* draagt Stroom bij aan het vergroten van de zichtbaarheid en mobiliteit van Haagse kunstenaars. De *SPOT* bestaat uit drie Regelingen: *SPOT Documentatie*, *SPOT Individuele tentoonstelling* en *SPOT Groepstentoonstelling*. Middels deze Regeling draagt Stroom bij in de kosten voor tentoonstellingen in binnen- en buitenland en voor documentatiemateriaal. Door verschuivingen binnen het beschikbare budget voor de financiële regelingen, konden we dit jaar meer SPOT toekennen.

In 2025 zijn 182 SPOT-aanvragen toegekend: 104 voor *SPOT Individuele Tentoonstelling*, 15 voor *SPOT Groepstentoonstellingen* en 63 voor *SPOT Documentatie*.

Voor de Regeling *SPOT Documentatie* is dit jaar voornamelijk aangevraagd voor de bouw of actualisatie van de professionele website en het documenteren van bestaand werk. Bij de toekenningen voor *SPOT Groepstentoonstelling* valt op dat dit jaar 8 tentoonstellingen in Den Haag plaatsvonden en 7 daarbuiten. Voor *SPOT Individuele Tentoonstelling* zijn dit jaar 24 meer aanvragen dan in 2024 ondersteund. Negen toekenningen voor *SPOT Individuele Tentoonstelling* waren voor presentaties in Den Haag, het overgrote merendeel vond plaats in het buitenland. De Regeling draagt op die manier met name bij aan de (digitale) zichtbaarheid en het (individuele) internationale bereik van Haagse kunstenaars, alsook de verrijking van en samenwerking binnen het Haagse kunstklimaat.

OBJECT Regeling

Sinds de website van Stroom is vernieuwd zien we dat er ook weer aanspraak wordt gemaakt op de *OBJECT Regeling*. Duidelijk is dat er behoefte is aan financiële ondersteuning bij de bouwkundige ontwikkeling van nieuwe ateliermeters. De huidige kaders blijken echter niet meer goed aan te sluiten op de behoefte en noodzaak. Middels verschillende pilots, passend bij de geest van de *OBJECT Regeling*, onderzoeken we wat nodige aanpassingen zouden zijn. Doel is om deze in 2026 geherformuleerd te hebben. In 2025 zijn vanuit *OBJECT Permanent* vier aanvragen gehonoreerd, voor een bouwkundige ingreep in een bestaand pand en voor de bouw van een nieuw atelier. Vanuit *OBJECT Tijdelijk* zijn vier aanvragen gehonoreerd.

Ateliers

Binnen het makersklimaat is beschikbare werkruimte in Den Haag een belangrijk thema. Stroom geeft hieraan vorm door het matchen van atelierruimte, door de *OBJECT Regeling*, en bovenal door op te treden als gesprekspartner voor de gemeente en voor initiatieven en verschillende stakeholders.

Stroom matcht leegstaande ateliers van verschillende verhuurders, zoals de gemeente en woningcorporaties, met kunstenaars. Hiervoor heeft Stroom een aparte atelierwachtlijst. In 2025 is er voor twee ateliers en drie atelierwoningen bemiddeld. Steeds vaker wordt Stroom ook gezien als podium en delen we atelierruimtes die via andere aanbieders beschikbaar komen. Stroom stelt zich op als een verbindende partner tussen kunstenaars als huurders en verhuurders zoals de gemeente en coöperaties. Waar nodig proberen we hierin het gesprek mede vorm te geven of te faciliteren. Zo hebben we dat in 2025 bij twee specifieke ateliergebouwen gedaan.

De atelierbemiddeling van Stroom is onderdeel van het bredere gemeentelijke broedplaatsenbeleid, dat in 2025 is geherformuleerd en in december door de gemeenteraad is aangenomen. Belangrijke partij in dit broedplaatsenbeleid is het Haagse Broedplaatsenoverleg, een bottom-up-platform waar kunstenaars (initiatieven) zichzelf organiseren en vertegenwoordigen. Het representeert de creatieve sector met alle ervaring en expertise op professionele wijze. Al eerder ondersteunde Stroom als partner het overleg financieel bij de ontwikkeling van hun communicatie.

Met deze ontwikkelingen ontstaan er ook verschillende vragen en verwachtingen over de rol van Stroom en de nieuw ontstane werkrelaties. Om hierover het gesprek te openen ontvingen we in mei de maandelijkse bijeenkomst van het Broedplaatsenoverleg, waarbij de gemeente in grote lijnen het geherformuleerde broedplaatsenbeleid toelichtte. Vanaf de zomerperiode was er versterkte aandacht voor het verbeteren en openen van de communicatie met het Broedplaatsenoverleg. Dat resulteerde in een open gesprek in januari 2026 waar uiteindelijk alle onderwerpen en bestaande vragen zo transparant en benaderbaar mogelijk zijn besproken en beantwoord.

Per september eindigde de gemeentelijke opdracht aan de broedplaatsenmaker. In navolging hierop en voor de uitwerking van het geherformuleerde broedplaatsenbeleid startte per november bij Stroom - binnen een opdracht van de gemeente - Lisa Visser als kwartiermaker broedplaatsen. In deze rol (t/m maart 2026) richt zij zich op het versterken van het netwerk van de Haagse broedplaatsen en het vertalen van beleid naar werkbare, gedragen plannen in nauwe samenwerking en afstemming met de gemeente. Leidraad hierin is de verbinding van kunstenaars, vastgoedeigenaren, beleidsmakers en ondernemers, waarbij een duurzame structuur met ruimte, vertrouwen en samenwerking centraal staat. In maart 2026 wordt deze aanpak opgeleverd en afgestemd met de gemeente.

Verbinden van kunst, stad en samenleving

Boven
Onder

Opening *Beloved Waters* (foto: Studio Uittenbogaart)
Jenna Sutela, *ave bossa, bow ole* (foto: Studio Uittenbogaart)

Binnen het meerjarenbeleidsplan getiteld *Cultures of Conviviality. Kunst van het samenleven* ontwikkelt Stroom een geïntegreerd programma waarin verbinden, onderzoek en samenwerking samenkomen. Kunst wordt niet alleen gepresenteerd, maar functioneert als een actieve kracht in het creëren van publieke ruimte, kennis en relaties tussen kunst, stad en samenleving. Stroom geeft hier invulling aan via meerjarige programmalijnen waarin presentatie, publiek programma en uitwisseling onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. In lijn met onze missie geven wij hieraan vorm met verschillende kunstenaars en partners. Kunst als ruimte voor ontmoeting, uitwisseling en gedeelde ervaring.

Integraal programma

Positions: Gut Feeling

Met de programmalijn *Positions* biedt Stroom een podium aan Haagse kunstenaars. Er is ruimte voor nieuw werk, experiment en de doorontwikkeling van bestaand werk, door bijvoorbeeld nieuwe opstellingen en presentaties. Deelnemende kunstenaars grijpen deze kansen en Stroom biedt verdieping middels een gevarieerd publieksprogramma bestaande uit performances, talks en screenings. In 2025 organiseerden we de groepstentoonstelling *Positions: Gut Feeling* (7 februari - 20 april 2025), samengesteld door gastcurator Travis Geertruida. Vier kunstenaars – Lakisha Apostel, Elvis Chen, Filipp Groubnov en Wessel Verrijt – transformeerden de ruimte van Stroom tot een totaalinstallatie.

Elke ruimtelijke interventie van *Positions: Gut Feeling* belichaamt een andere wereld, andere ideeën en verschillende manieren van werken. Deze kunstwerken waren zo geplaatst dat ze elkaar contrasteerden, als een oefening in de kunst van het zijdelings kijken. Het spel tussen materialen - van natte klei en elektrische draden tot verweerd hout en schermen vol ruis - creëerde een rijk en precies geheel.

“Elke installatie van *Positions: Gut Feeling* belichaamt een andere wereld, andere ideeën en verschillende manieren van werken. (...) *Positions: Gut Feeling* nodigt de kijker uit om deze verschillende werelden te betreden en tussen de regels door te lezen, zijwaarts en omhoog te kijken.”

• Walter van Teeffelen, [Inzaken.eu](https://inzaken.eu),
3 maart 2025

Het bijbehorend publieksprogramma was uitdagend en afwisselend met workshops en performances. Zo gaf kunstenaar Elvis Chen een workshop maskers maken en gaven kunstenaars Wessel Verrijt en Lakisha Apostel performances tijdens HOOGTIJ. Het randprogramma was niet alleen voor het publiek, maar ook een mogelijkheid voor kunstenaars om te experimenteren met nieuwe publieksvormen in hun praktijk.

See You in The Hague: The Cost of Alliance

Het langlopende programma *See You in The Hague* richt zich op de ambitie en werkelijkheid van Den Haag als Internationale Stad van Vrede en Recht. Met *The Cost of Alliance* neemt Stroom deel aan het *Just Peace Festival* in Den Haag; een inspirerend evenement met een presentatie en programma dat dialoog, samenwerking en actie stimuleert rond de meest urgente mondiale vraagstukken op het gebied van vrede en rechtvaardigheid.

Met drie goed bezochte events met lezingen, screenings en gesprekken functioneerde het programma als platform voor inhoudelijk debat. Kunstenaars Juul Hondius, Kristina Benjocki & Stijn Verhoeff, Vladislav Shapovalov en Lotte Geeven presenteerden verdiepend en deels nieuw onderzoek, waaronder eerste presentaties van recent videowerk. Hun bijdragen maakten de historische geïmplicaties en actuele implicaties van de NAVO in Europa concreet en invoelbaar.

Het publieksprogramma bracht kunstenaars en denkers samen. In de lezing van Vladislav Shapovalov en de screening van Benjocki & Verhoeff werd de tentoonstellingsgeschiedenis van de NAVO geanalyseerd. Tijdens het tafelgesprek *Alliance and Allegiance* gingen Juul Hondius en Lotte Geeven in gesprek met geopolitiek expert Arnout Brouwers en kunstenaar Anika Schwarzlose over de betekenis van bondgenootschap en loyaliteit. De workshop *Cultural Workers Against Artwashing*, met Cultural Workers Unite! en Alina Lupu, onderzocht de positie van culturele makers binnen netwerken van financiering, militarisering en institutionele verantwoordelijkheid.

Networks of Embodiment: Beloved Waters

Binnen de programmalijn *Networks of Embodiment* onderzoekt Stroom hoe technologie verweven is met lichamen, ecologie en sociale structuren, en hoe deze relaties doorwerken in de publieke ruimte en het maatschappelijk leven.

Met de groepstentoonstelling *Beloved Waters* (23 mei - 17 augustus 2025), met nieuw werk van Amanda Piña, Ameneh Solati, Kevin Osepa, Seaweed Etcetera en Zahra Malkani, stond water als levend wezen centraal. De kunstenaars belichtten water als drager van eigenzinnige verhalen, herinneringen, conflict en hoop.

Nederland kent een rijke geschiedenis van waterbeheer en -management, een expertise die nauw verbonden is met controle over natuur en met koloniale waardesystemen. In *Beloved Waters* werd deze benadering door kunstenaars kritisch bevraagd en werden er andere perspectieven tegenover gezet. Geïnspireerd door uiteenlopende culturen gaven de kunstenaars een stem aan andere perspectieven, vormen van kennis en waarden. De tentoonstelling nodigde bezoekers uit om samen te reflecteren en te dromen over nieuwe manieren van samenleven - met water, met elkaar en met de aarde - en leidde tot nieuwe samenwerkingen en vervolgprojecten.

De tentoonstelling werd vergezeld door een publieksprogramma met rondleidingen tijdens HOOGTIJ en het symposium *Water Imaginaries*, in samenwerking met Design Academy Eindhoven, International Institute of Social Studies en de KABK. Het symposium sloeg een brug tussen verschillende disciplines en bracht een polyfonie van stemmen samen van onderzoekers, kunstenaars en makers rondom onze relatie tot water, ecologie en de gebouwde leefomgeving. Vanuit feministische, queer en dekoloniale perspectieven werd onderzocht hoe artistieke en ontwerppraktijken kunnen bijdragen aan ecologisch bewustzijn en collectieve verantwoordelijkheid. Via panelgesprekken, performances en filmvertoningen waarin materiële en immateriële kennis zich bewoog tussen stad en platteland, verleden en toekomst, wetenschap en zintuiglijkheid, ontstond een ruimte voor verbeelding en reflectie.

Networks of Embodiment: Server Tempeh

In het project *Server Tempeh* onderzocht Leanne Wijnsma (yeast.computer) samen met Boonzaak hoe restwarmte van dataservers duurzaam kan worden ingezet voor de fermentatie van tempeh, gemaakt van vergeten Nederlandse bonensoorten. Het project resulteerde in een raampresentatie (16 oktober

- 14 december) met een speciaal ontwikkelde fermenteerbox die aangesloten kon worden op serverventilatie. Daarnaast werden vier korte 3D-animaties van Simone C. Niquille / Technoflesh Studio gepresenteerd, die met popcultuur-referenties kritisch reflecteerden op het huidige datalandschap.

“De Curaçaose kunstenaar en Gouden Kalf winnaar Kevin Osepa bevindt zich in internationaal gezelschap: de expositie brengt kunstenaars samen uit Chili, Iran, Indonesië, Pakistan en Curaçao. (...) De tentoonstelling beoogt het dominante Nederlandse perspectief op waterbeheer – met wortels in koloniale controle en beheersingsdrang – ter discussie te stellen.”
• Dick Drayer, Curacao Nu, 19 april 2025

Op 16 oktober en 19 november organiseerde Wijnsma twee diners. Het eerste diner, in samenwerking met Ark van de Smaak / Slow Food Nederland, richtte zich op het behoud van lokale biodiversiteit. Het Haagse collectief TogetherTogether verzorgde een performance over het verlies van biodiversiteit door koloniale uitputting. Het tweede diner bracht, samen met chef Amber Toorop en dichter Eelco Cuvreur, de koloniale geschiedenis van Nederlands-Indië en de culturele betekenis van tempeh in beeld.

Beide avonden waren uitverkocht en trokken een divers publiek, waaronder veel nieuwe bezoekers. De combinatie van installatie, film en publiek programma bracht uiteenlopende thema's samen - van biodiversiteit en voedselcultuur tot koloniale geschiedenis en digitale infrastructuur - en creëerde ruimte voor uitwisseling, verdieping en nieuw inzicht.

Jenna Sutela: *ave bossa, bow ole*

In het najaar presenteerde Stroom *ave bossa, bow ole*, de eerste solotentoonstelling in Nederland van de Finse kunstenaar Jenna Sutela. Speciaal voor deze presentatie ontwikkelde Sutela nieuw werk, waarin zij haar kenmerkende concept Tech Povera verder uitdiepte.

De tentoonstelling had als doel het publiek een nieuw, holistisch en onverwacht perspectief op technologie te bieden. Met Tech Povera nodigde Sutela uit om het technologische object niet als autonoom instrument te beschouwen, maar als entiteit die is ingebed in netwerken van menselijke en niet-menselijke relaties.

Tijdens de ontwikkeling van de tentoonstelling kozen we voor de poëtische titel *ave bossa, bow ole*, een vorm van *sound poetry* waarin Latijn en Fins samenkomen. De titel verwijst naar “as above, so below”, een kernprincipe uit het hermetisme (correspondentie tussen macro- en microkosmos), belangrijk voor Sutela en in lijn met de ruimtelijke scenografie bij Stroom. Samen met schrijver Kei Kreutler ontwikkelden we een tekst die het concept Tech Povera verder uitlegt. Hoewel er nog geen uitgeefpartner is gevonden, is het plan om de publicatie in de nabije toekomst af te ronden.

Ook bij deze tentoonstelling werden verschillende activiteiten georganiseerd. In samenwerking met de KABK werd een artist talk georganiseerd op locatie en ter gelegenheid van de Museumnacht stond ons jaarlijks filmprogramma in het teken van Tech Povera. Middels een open oproep hadden zich tientallen kunstenaars aangemeld en werd gedurende de avond een selectie van werk van jonge makers getoond (zie ook Museumnacht).

Een bijzonder verdiepend programma vond plaats op 28 november: de eerste bijeenkomst van het *Brewing Permacomputing Collectives*, georganiseerd in samenwerking met het Research Centre van de Willem de Kooning Academie. Het evenement was uitverkocht en markeerde de eerste internationale

“Met *ave bossa, bow ole* heeft Stroom een experimentele en erg lichamelijke tentoonstelling weten te realiseren die een publiek met esoterisch gedachtegoed over technologie en biologie in aanraking bracht.” • bezoekersreactie

bijeenkomst van permacomputing-gemeenschappen uit Rotterdam, Berlijn en Londen. Deelnemers waren onder anderen Anna Andrejew, Brendan Howell, Aymeric Mansoux, Ana Meisel en Danny Tirthdas van der Kleij. Het weekendprogramma had als doel internationale groepen voor het eerst fysiek samen te brengen en gezamenlijk verder te werken aan hun gedeelde wiki- en kennisontwikkeling. Daarnaast maakten deelnemers kennis met de organisatie van permacultuurtuinen en de governance-structuren van bottom-up-initiatieven.

Het evenement vormde een belangrijk moment voor de professionele gemeenschap. Door de programmatische samenwerking met verschillende permacultuurtuinen, als onderdeel van het *Brewing Permacomputing Collectives*-weekend, konden we een duurzame samenwerking opzetten met Stadoase Spinozahof en (TKTKTK). Dankzij deze samenwerking werden materialen uit de tentoonstelling - zoals grond, bloemencompost en wormen - op een circulaire manier hergebruikt in Den Haag. Dit maakte het mogelijk om de ecologische impact van de tentoonstelling te verkleinen en tegelijkertijd kennis en ervaringen over permacultuur en circulaire processen met de lokale gemeenschap te delen.

Stroom ontving tijdens deze activiteiten veel inhoudelijke feedback van bezoekers. De tentoonstelling zette talrijke gesprekken in gang over de implicaties van Tech Povera en alternatieve benaderingen van technologie.

Kennis en onderzoek

In 2025 zijn meerdere onderzoeksprojecten doorontwikkeld, waarmee Stroom Den Haag continu blijft investeren in kennisontwikkeling, een professioneel netwerk en verdieping op het gebied van kunst en samenleving.

SpaceX-Rise

In 2025 rondde Stroom haar deelname af aan *SpaceX-RISE (Spatial Practices in Art and Architecture for Empathetic Exchange)*, een meerjarig Europees onderzoeksprogramma, gesteund door de Europese Unie. Het programma (2020–2025) bracht 27 partners uit negen EU-landen en Palestina samen rond de rol van kunst, architectuur en ruimtelijke praktijken in het bevorderen van uitwisseling en samenleven in stedelijke contexten. Hoe kan kunst functioneren als ruimte voor ontmoeting, reflectie en publieke dialoog? Passend bij de kernbegrippen binnen Strooms meerjarenbeleid en het beleidskader *Cultures of Conviviality* vormt dit een belangrijk programma waarbij we met tientallen onderzoekers, collega's en lokale partners kennis hebben uitgewisseld en het netwerk hebben versterkt. Stroom heeft in 2025 drie partners mogen verwelkomen voor een langere onderzoeksperiode. Hierbinnen werden ook lezingen georganiseerd, zoals door Marcus Maloney en Melanie Jackson.

Een belangrijk moment in de afronding was het internationale symposium *Living Better Together* in Coventry (november 2025), waar onderzoeksresultaten en praktijkervaringen werden gedeeld. Met een keynote door de artistiek directeur presenteerde Stroom hier de opgedane kennis en inzichten, haar benadering van beleidsontwikkeling, samenwerking en publieke programmering als vormen van ruimtelijke praktijk. De uitwisseling bevestigde het belang van kunstinstellingen als actieve spelers in het publieke domein om ruimte voor kunst en publiek te genereren.

Boven
Onder

Fricție en Verbondenheid #1: Monument van de menselijke vergissing (foto: Studio Uittenbogaart)
Fricție en Verbondenheid #3: And Life is Over There (foto: Studio Uittenbogaart)

SpaceX-RISE heeft bijgedragen aan een duurzame internationale positionering, een versterkte netwerkfunctie en verdieping van kennis over de relatie tussen kunst, ruimte en maatschappelijke vraagstukken. Daarmee ondersteunt het programma rechtstreeks Strooms doelstelling om als Haagse kunstinstelling lokaal geworteld én internationaal verbonden te opereren, in lijn met Strooms ambitie om niet alleen te presenteren, maar ook te onderzoeken, verbinden en agenderen.

Frictie en Verbondenheid

In 2024 in aanloop naar het *Land Art Lives*-symposium in Lelystad, waar Stroom als partnerinstelling aan deelnam, organiseerde Stroom in samenwerking met de Reinwardt Academie een eerste zogenoemde emotienetwerkbijeenkomst rond *Park in het Water* van Studio Acconci in de Laakhavens. Deze methodiek van de Reinwardt Academie vindt haar oorsprong in de erfgoedsector, en wordt hier voor het eerst toegepast op kunst in de openbare ruimte. De aanpak richt zich niet op consensus of formele waardebeoordeling, maar op het zichtbaar maken van het sociale en emotionele netwerk rondom een kunstwerk: de gelaagde relaties, perspectieven en belangen die zich in de tijd hebben ontwikkeld. De inzichten en spin-off van deze bijeenkomst waren dermate waardevol dat besloten werd het traject voort te zetten en verder te ontwikkelen als onderzoeksmethodiek voor kunst in de openbare ruimte.

Met de titel *Frictie en Verbondenheid* ontwikkelde Stroom een reeks emotienetwerkbijeenkomsten. Hiervoor werden vijf kunstwerken geselecteerd waar 'iets' speelt - variërend van mogelijke verplaatsing en verwaarlozing tot morele vragen of onduidelijkheid over de toekomst. Juist deze situaties van frictie vormen het vertrekpunt voor het gesprek. Rond iedere casus wordt een groep van 12 tot 15 betrokkenen samengebracht: bewoners, kunstenaars, opdrachtgevers, projectontwikkelaars, beheerders en andere betrokkenen. Deze brede waaier aan stemmen - van kunstenaar tot schoonmaker, van architect tot ecooloog - maakt het mogelijk om de veelzijdige betekenis van een kunstwerk in zijn context zichtbaar te maken.

De bijeenkomsten werden begeleid door Marit van Dijk, een ervaren gespreksleider van de Reinwardt Academie, die zorgde voor een veilige en open setting

waarin deelnemers zich gehoord en gezien voelen. In deze gesprekken ontstaat ruimte voor zowel rationele argumenten als persoonlijke ervaringen, herinneringen en gevoelswaarden. Het zijn juist deze immateriële dimensies die inzicht geven in hoe kunst in de publieke ruimte wordt beleefd en gewaardeerd. In 2025 zijn onder meer *Monument van een menselijke vergissing* van Marijke de Goeij, *And Life is Over There* van Femmy Otten en *Wolkenvijver* van Carel Visser onderzocht. Iedere bijeenkomst leidde tot nieuwe inzichten en droeg bij aan een grotere diversiteit in waardetoekenning

van kunstwerken in de openbare ruimte. De methodiek wordt ondersteund door nazorg in de vorm van korte enquêtes en video-documentatie en interviews, waarmee de uitkomsten worden vastgelegd en verder geanalyseerd. Dit maakt het mogelijk om de opgedane inzichten te vertalen voor toekomstig vraagstukken rondom kunst in de openbare ruimte.

Het onderzoek draagt bij aan een beter begrip van opdrachtverlening in de publieke ruimte: hoe kunstwerken tot stand komen, hoe zij zich ontwikkelen in relatie tot hun omgeving, en hoe verschillende vormen van waarde - artistiek, sociaal en emotioneel - daarin samenkomen. De grote waardering vanuit

“De samenwerking met Stroom is er een die er met kop en schouders bovenuit steekt: betrokkenheid, openheid en een gedeelde visie om een maatschappelijke rol te spelen, ook als die niet makkelijk of vanzelfsprekend is.” • Marit van Dijk, onderzoeker & projectleider Lectoraat Reinwardt Academie

deelnemers en het veld onderstreept de relevantie van deze aanpak. In 2026 wordt het traject voortgezet met onder andere *Rasp* van Jan Snoeck en het *Indisch monument* van Jaroslawa Dankova.

Met *Frictie en Verbondenheid* geeft Stroom concreet invulling aan haar rol als bemiddelaar tussen kunst, stad en samenleving. Door frictie niet te vermijden maar te benutten als ingang voor gesprek, en verbondenheid zichtbaar te maken in al haar complexiteit, draagt het project bij aan een meerstemmig en duurzaam begrip van kunst in de publieke ruimte.

Symposium Don't Worry, It's (Only) Temporary!

In november 2025 nam Stroom deel aan het internationale symposium *Don't Worry, It's (Only) Temporary!* op de NDSM-werf in Amsterdam. Het symposium bracht kunstenaars, opdrachtgevers, onderzoekers en beleidsmakers samen rond de vraag hoe tijdelijke kunst in de publieke ruimte duurzame betekenis kan genereren. Namens Stroom verzorgde artistiek directeur Alexandra Landré de keynote *What We Leave Behind*. In de lezing stond de nalatenschap van tijdelijke kunstprojecten in de openbare ruimte centraal. Daarbij lag de focus niet op het object, maar op wat een project in beweging brengt: ontmoetingen, nieuwe perspectieven op een plek en versterkte relaties tussen mensen. Tegelijkertijd vormde dit een inhoudelijke aanzet voor de ontwikkeling van de nieuwe programmalijn *What We Leave Behind*, waarin wordt onderzocht hoe tijdelijke kunstprojecten duurzaam kunnen doorwerken in de stad en samenleving.

Symposium Universal Language

Half december vond in dit kader *Universal Language: Human-Computer Interaction* plaats: een tweedaags programma waarin kunstenaars, wetenschappers, onderzoekers en makers samenkwamen rond de vraag hoe technologie anders gedacht en vormgegeven kan worden.

Centraal stond de geschiedenis van digitale systemen die buiten het westerse centrum van de twintigste eeuw zijn ontstaan. Deze alternatieve genealogieën maken andere manieren van denken, maken en organiseren zichtbaar. Het programma richtte zich daarbij op de rol van kunst en poëzie als kritische en speculatieve praktijken: vormen die technologie niet alleen analyseren, maar ook kunnen herformuleren in relatie tot sociale en ecologische realiteiten.

“Alexandra Landré, director of STROOM (NL), speaks with poetic intelligence-rigorous, informed, and quietly assured. She invites us to imagine looking back from the year 2119, asking what traces we might leave behind. (...) it is one of the only talks at the conference where a radically different temporality is invited. Her presentation, symbolic rather than directive, offers no clear path back to the present. Yet perhaps that is the point-to remind us that meaning endures not as an object to be fixed, but as a relationship that moves through time. Sometimes, wandering is necessary.”

• Should I Stay or Should I Go?

Metropolis M, 12 november 2025

Samengesteld door gastcurator Rachael Rakes bracht het programma een internationaal gezelschap samen van kunstenaars, componisten, curatoren en onderzoekers, waaronder Kathleen Ditzig, Nyokabi Kariũki, Aslı Nur Mahmutoğlu, Rodrigo Ochigame, Gary Stewart en Evelyn Wan. Vanuit uiteenlopende contexten en disciplines boden zij een kritisch perspectief op dominante westerse technologische kaders en de aannames die daarin besloten liggen.

Universal Language benadert technologie niet als een neutraal instrument, maar als een cultureel en politiek gevormd veld. Door

ruimte te bieden aan meervoudige stemmen en kennisvormen draagt het programma bij aan het ontwikkelen van alternatieve denkmodellen en praktijken.

Daarmee versterkt het Strooms rol als platform voor artistiek onderzoek op het snijvlak van technologie, samenleving en publieke ruimte.

Bibliotheek

De bibliotheek vormt als kenniscentrum een essentieel onderdeel van Stroom en is voor zowel het team als het kunstenveld een belangrijke plek voor onderzoek, reflectie en verdieping. In lijn met Strooms missie om kunst te verbinden met stad en samenleving, functioneert de bibliotheek niet alleen als ondersteunende faciliteit, maar als actieve schakel in het ontwikkelen en delen van kennis.

Een lang gekoesterde wens - het online toegankelijk maken van de collectie - is in 2025 gerealiseerd. Na het importeren van ruim 7.685 titels en 368.880 informatie-velden in een nieuwgebouwde digitale database, ging op 21 oktober de online-bibliotheek live als onderdeel van de website van Stroom. Met deze stap is de collectie niet alleen fysiek, maar ook digitaal ontsloten. Dankzij een visueel aantrekkelijke en gebruiksvriendelijke opzet kunnen publicaties eenvoudiger worden gezocht, en kunnen gerichte selecties worden gemaakt die direct gekoppeld zijn aan programmaonderdelen en inhoudelijke webartikelen. Hiermee wordt de bibliotheek nadrukkelijk geïntegreerd in de programmering en communicatie van Stroom.

“Een schatkamer, zeldzaam; de collectie overlapt al mijn interesses!”

• bezoekersreactie

De kern van de collectie wordt gevormd door publicaties die direct verbonden zijn aan het programma van Stroom. Daaromheen wordt actief verzameld op ontwikkelingen - van lokaal tot internationaal niveau - binnen politieke, culturele, maatschappelijke en ecologische thema's die in het programma worden geadresseerd. De bibliotheek biedt daarmee niet alleen documentatie, maar ook context, inspiratie en een inhoudelijke verdieping van de thema's waar Stroom zich toe verhoudt.

De collectie wordt intensief gebruikt door kunststudenten, curatoren, kunstenaars en wetenschappers uit diverse disciplines, en functioneert als werkplek en referentiepunt binnen het veld. Tegelijkertijd spreekt de bibliotheek ook een breder publiek aan: bezoekers die via tentoonstellingen of de zichtbaarheid van de collectie in de ruimte in aanraking komen met de boeken en publicaties. De bibliotheek ontwikkelt zich daarmee steeds nadrukkelijker als een open en dynamisch kennisplatform.

Partnerprogramma's en stedelijk netwerk

Stroom werkte samen met diverse partners in Den Haag en daarbuiten. Langlopende samenwerkingen met Zefir7/BNO, HOOGTIJ en Museumnacht Den Haag zorgen voor een sterke verbinding met de stad en verschillende publieksgroepen.

Ontwerperscafé Zefir7

Zefir7/BNO Kring Den Haag en Stroom hebben een langlopende samenwerking, waarbij Stroom het ontwerperscafé met presentaties van beginnende en gevestigde ontwerpers host. Op de vaste derde dinsdag van de maand werden er in 2025 in totaal zes avonden georganiseerd. Dankzij een breed scala aan disciplines en perspectieven kregen bezoekers een boeiend inzicht in de thema's en innovaties die het hedendaagse ontwerpveld vormgeven. Veel aandacht gaat altijd uit naar de versie *New Signatures* net na de zomer, waarin recent afgestudeerden worden uitgenodigd om het podium te betreden en hun ervaringen te delen over het

Boven
Onder

Museumnacht (foto: Parcial Werkman)
Opening *Beloved Waters* (foto: Studio Uittenbogaart)

werken aan unieke projecten. In 2025 werden bijzondere ontwerppraktijken uitgelicht op het gebied van typografie, materiaalonderzoek, ontwerp en activisme. De Zefir7-avonden verbinden studenten van de kunstacademie(s) en jonge ontwerpers met gevestigde namen uit de ontwerperswereld.

HOOGTIJ, de Haagse Rondgang

In 2025 nam Stroom vier keer deel aan HOOGTIJ, een uniek Haags initiatief waarbij vele culturele organisaties, galerieën en presentatieplekken gedurende een avond de deuren openen voor een breed publiek. Stroom verwelkomt bezoekers iedere editie met een speciaal en toegankelijk publieksprogramma, dat aansluit bij onze tentoonstellingen. In 2025 participeerden we met speciale rondleidingen door programmamakers en kunstenaars en performances. Bijzonder was de HOOGTIJ van 23 mei, waarbij Stroom als startpunt van een bijzondere avond gold met de opening van de tentoonstelling *Beloved Waters*.

Museumnacht Den Haag

De Museumnacht op 11 oktober 2025 bood Stroom voor de vijfde keer op rij jonge kunstenaars (nog in opleiding, net afgestudeerd of met een gevestigde praktijk) de mogelijkheid om hun videowerk te tonen aan publiek. Haagse kunstenaars werden met een open oproep gevraagd videowerk in te zenden waarbij de focus lag op de relatie tussen technologie en natuur, geïnspireerd op Jenna Sutela's tentoonstelling *ave bossa, bow ole*. Het resulteerde in een speciaal videoprogramma in de entree met werk van tien Haagse kunstenaars: Flora Reznik, Penelope Cain, GC Heemskerk & Bernice Nauta, Zahar Bondar, Eline Benjaminsen & Dayna Casey, Leonie Brandner & Nina Guo en Annabel Quick.

PIP Radio: Masterclass: Artist at work

Tijdens een nazomeravond in september organiseerden Stroom en PIP Radio - het online radiostation van cultureel platform PIP Den Haag - een masterclass en panelgesprek bij strandpaviljoen The Fat Mermaid in Scheveningen. Onder het motto 'Looking ahead by listening back' werd een brug geslagen tussen gevestigde en nieuwe geluiden, ideeën en makers. De focus lag op jonge kunstenaars en hun weg binnen de kunst- en cultuurwereld, waarbij praktische tips, tricks en *lessons learned* werden gedeeld. De Haagse kunstenaar Marie Civikov en Alexandra Landré, gingen met elkaar in gesprek en deelden hun ervaringen.

Residentieprogramma – Huis van het Boek

In 2025 hebben wij een nieuwe samenwerking opgestart met Huis van het Boek, namelijk een residentie voor Haagse kunstenaars. Huis van het Boek is een uniek Rijksmuseum in Den Haag en is een geliefde plek voor kunstenaars om onderzoek te doen en inspiratie op te halen. Dat vormde de aanleiding om een pilotproject op te starten in het najaar. Middels een open oproep werden Haagse kunstenaars uitgenodigd om zich aan te melden en uit de 40 inschrijvingen zijn twee kunstenaars gekozen: Gabrielle Lubliner en Mirelle van Tulder. De kunstenaars gingen vanaf november aan de slag met hun residentie, onder begeleiding van curatoren Stijn Kemper van Huis van het Boek en Leana Boven van Stroom. De werkperiode heeft geresulteerd in een boekenlunch en workshop voor een breed publiek, die in maart 2026 gepresenteerd worden. Deze samenwerking biedt kunstenaars ruimte voor onderzoek en productie op het snijvlak van beeldende kunst en boekenkunst en draagt bij aan het stimuleren van inhoudelijke ontwikkeling van de artistieke praktijk.

Kunst in de openbare ruimte

Boven
Onder

Michael Rakowitz, *Be longing* (foto: Studio Uittenbogaart)
Buhlebezwe Siwani, *Remember Our United Beginning* (foto: Studio Uittenbogaart)

Kunst in de openbare ruimte vormt sinds de oprichting een van de kerntaken van Stroom Den Haag. In de 35 jaar dat de organisatie actief is, heeft Stroom unieke expertise opgebouwd op het snijvlak van kunst, stad en samenleving. Deze langdurige betrokkenheid heeft geleid tot een sterke inhoudelijke positie, waarin Stroom opereert als adviseur, bemiddelaar en kennispartner binnen het stedelijk ecosysteem.

Stroom vervult een duidelijke systeemrol: als onafhankelijke, inhoudelijk gedreven gesprekspartner die verschillende perspectieven - van kunstenaars en bewoners tot beleidsmakers en opdrachtgevers - met elkaar verbindt. Juist in de publieke ruimte, waar uiteenlopende belangen en verwachtingen samenkomen, is deze rol essentieel om tot zorgvuldige en gedragen kunstwerken te komen.

Deze positie komt nadrukkelijk tot uiting in de bijdrage van Stroom aan beleidsontwikkeling. In 2025 nam Stroom zitting in de stuurgroep voor de nieuwe *Uitvoeringsnota Kunst in de Openbare Ruimte*, opgesteld door Qkunst en vastgesteld door het College. Als inhoudelijk gesprekspartner levert Stroom input op het gebied van opdrachtverlening, positionering, beheer en de betekenis van kunst in de stad. Via de website BKDH.nl wordt informatie over meer dan 600 kunstwerken toegankelijk gemaakt voor een breed publiek. Met een samenhangende inzet - van beleidsontwikkeling tot uitvoering, opdrachtbegeleiding, kennisontwikkeling en ontsluiting - bevestigt Stroom haar rol als strategische partner van de gemeente en als centrale speler in de ontwikkeling van kunst in de openbare ruimte in Den Haag.

Advisering

Binnen de taakverdeling tussen gemeente en Stroom wordt in toenemende mate een beroep gedaan op haar expertise als adviseur. In 2025 bracht Stroom twaalf gevraagde en twee ongevroegde adviezen uit aan de gemeente, onder meer over de plaatsing van het standbeeld van Bertha von Suttner bij het Vredespaleis en de herplaatsing en opname in de gemeentelijke collectie van *Verstoppertje* van Ram Katzir en het *Tonnenmonument* van Phil van Klundert. Deze adviezen worden opgesteld volgens een vast raamwerk, wat bijdraagt aan gelijkwaardigheid, transparantie, zorgvuldigheid en een heldere rolverdeling in het besluitvormingsproces.

De praktijk laat zien dat verplaatsing en herpositionering van kunstwerken vaak samenhangen met bredere stedelijke ontwikkelingen. Zo moest het werk *Ruimtelijke constructie in de derde en vierde dimensie* van Antoine Pevsner, gelegen aan de Johan de Wittlaan, in aanloop naar de NAVO-top tijdelijk wijken voor een evenemententent. Deze situatie bood aanleiding om, in overleg met betrokken partijen, een meer passende en uiteindelijk permanente nieuwe locatie te realiseren. Dergelijke casussen illustreren hoe kunst in de openbare ruimte meebeweegt met de stad en vraagt om een flexibele, deskundige aanpak.

Stroom is een gesprekspartner voor de gemeente, voor culturele en maatschappelijke partijen en voor nieuwe initiatieven binnen complexe publieke vraagstukken. Deze rol manifesteert zich met name in de vroege en verkennende fasen van trajecten, waar richting, proces en maatschappelijke inbedding nog in

ontwikkeling zijn. Stroom brengt hierin artistieke expertise, kennis van opdrachtpraktijk en ervaring met participatie en netwerkvorming. In totaal zijn er in 2025 89 adviezen met betrekking tot kunst in de openbare ruimte verstrekt. En ook al leiden dergelijke trajecten niet altijd direct tot realisatie, zijn ze wel degelijk essentieel voor het versterken van netwerken, het verdiepen van relaties en het agenderen van nieuwe maatschappelijke en artistieke opgaven.

Een voorbeeld is de tender *Deze vrouw verdient een standbeeld* voor het *Aletta Jacobs Monument*, waarin voor het eerst nieuwe aanbestedingsregels voor grootschalige, maatschappelijk relevante kunstprojecten zijn toegepast door de gemeente. Hoewel de gemeente koos voor een andere partij, is Stroom ook in dit proces gesprekspartner voor kennisoverdracht en procesmatige reflectie.

In het initiatief *Blonde Dolly* - een samenwerking met Theater Vaillant en Shop Den Haag (de belangenorganisatie voor sekswerkers) - vervulde Stroom een verkennende en inhoudelijke rol. Binnen de projectgroep werden programmatische scenario's ontwikkeld en fondsen verkend, met als doel kunstenaars te betrekken bij vraagstukken rond representatie. Het project is momenteel gepauzeerd, maar leidde tot inhoudelijke verdieping en nieuwe verbindingen.

Via de inzet van het eerdergenoemde programma *Frictie en Verbondenheid* zijn de opgedane inzichten direct toepasbaar in advisering, opdrachtverlening en beleidsontwikkeling, en versterken we zo de inhoudelijke kwaliteit van het werkveld. De opgebouwde kennis en ervaring worden niet alleen lokaal ingezet. Stroom wordt regelmatig benaderd door andere gemeenten, kunstinstellingen, kunstenaars en onderzoekers - nationaal en internationaal - voor advies en kennisdeling.

Kunstopdrachten Rotterdamsebaan

Stroom begeleidde eerder al de selectieprocedure van twee belangrijke internationale kunstopdrachten als onderdeel van de ontwikkeling van de Rotterdamsebaan. Iedere opdracht kende een eigen profiel en naam: *Victory Boogie-Woogie* en *Archeologie*. Na gemeentelijke besluitvorming is de opdracht *Archeologie* officieel verleend aan Michael Rakowitz. In het geval van *Victory Boogie-Woogie* is na diverse haalbaarheidsonderzoeken om het voorliggende schetsvoorstel inhoudelijk en ruimtelijk scherper te kaderen, door de gemeente besloten het traject in deze vorm niet voort te zetten.

“Rakowitz’ *Be longing* is de meest recente toevoeging aan de internationale collectie buitenkunstwerken van Den Haag, met iconische kunstwerken zoals *Ling Zhi Helicopters* van Huang Yong Ping en *Hemels Gewelf* van James Turrell.” • Metropolis M, 30 juni 2025

Voor de kunstopdracht *Archeologie* ging kunstenaar Michael Rakowitz aan de slag, wiens praktijk zich kenmerkt door het verbinden van geschiedenis, migratie en hedendaagse maatschappelijke vraagstukken. In juni 2025 onthulde

burgemeester Jan van Zanen feestelijk het kunstwerk *Be longing* in het Molenvlietpark, de locatie van de archeologische vindplaats.

Be longing bestaat uit zeven elementen - een dakpan, veldfles, kruik, ring, wiel, paard en pelgrimsspeld - die verwijzen naar objecten uit het dagelijks leven en naar beweging, reizen en verblijf. Deze objecten, geïnspireerd op archeologische vondsten in en rond het park, dragen persoonlijke en collectieve verhalen in zich. Voor dit werk verdiepte Rakowitz zich in de geschiedenis van de plek en in de verhalen en vraagstukken binnen verschillende migrantengemeenschappen in

Boven
Onder

Buhlebezwe Siwani, *Remember Our United Beginning* (foto: Studio Uittenbogaart)
Onthulling Michael Rakowitz' *Be longing* (foto: Studio Uittenbogaart)

Den Haag. *Be longing* reflecteert op het verlangen om je thuis te voelen op een nieuwe plek, en tegelijkertijd op de heimwee naar het oude thuis. In een stad waar een groot deel van de inwoners een migratieachtergrond heeft, krijgt dit thema een bijzondere urgentie en betekenis. Het werk kwam tot stand in nauwe samenwerking met diverse belangenorganisaties en partners in de stad. Inwoners van Den Haag werden gevraagd om verhalen te delen over hun familiegeschiedenis en migratie. Verhalen van ver weg en dichtbij. In de hele stad zijn inzamelpunten voor keramiek en ontmoetingen georganiseerd. Samen met de Participatie Keuken nodigde de kunstenaar mensen uit om samen te koken en te praten over hun ervaringen. De gedeelde verhalen en de keramische voorwerpen die de mensen meenamen, vormen de basis voor een kunstwerk dat de thema's archeologie en migratie verbindt.

Deze werkwijze, waarin artistiek onderzoek en participatie samenkomen, sluit direct aan bij Strooms benadering van opdrachtverlening, waarin het proces en de relatie tot de omgeving essentieel zijn voor de uiteindelijke betekenis van het werk. Met de realisatie van *Be longing* wordt voortgebouwd op de sterke traditie van opdrachtgeverschap voor kunst in de openbare ruimte in Den Haag. Het werk vormt een nieuwe toevoeging aan de internationale collectie buitenkunstwerken van de stad, naast iconische werken zoals *Ling Zhi Helicopters* van Huang Yong Ping en *Hemels Gewelf* van James Turrell.

Monumenten

Het *Monument Trans-Atlantisch Slavernijverleden* vormt een van de meest betekenisvolle en actuele projecten waar Stroom de afgelopen jaren bij betrokken was. De onthulling in 2025 markeert een historisch moment voor Den Haag: een publieke erkenning van een gedeeld verleden en een belangrijke stap in het zichtbaar maken van de doorwerking daarvan in de hedendaagse samenleving.

Stroom is sinds 2021 betrokken bij de totstandkoming van het monument en vervulde gedurende het gehele traject een inhoudelijke adviserende en procesmatige rol. De organisatie droeg bij aan het inrichten van het opdrachtproces, de advisering en begeleiding van de projectleiding, en nam in de uitvoeringsfase

zitting in de gezamenlijke projectgroep van de gemeente. Daarmee vormt dit project een exemplarisch voorbeeld van Strooms rol in de volledige keten van opdrachtverlening: van initiatief en ontwikkeling tot realisatie en publieke inbedding.

Na goedkeuring van locatie en schetsontwerp van kunstenaar Buhlebezwe Siwani werd het werk verder uitgewerkt en gerealiseerd door Studio RAW in Zwolle. In het voorjaar van 2025 bezocht de projectgroep het atelier - een

bijzonder en emotioneel moment voor betrokken nazaten, na jaren van inzet en dialoog.

Ondanks de drukte in de stad rond de NAVO-top werd het monument tijdig geplaatst op het Lange Voorhout. Op 30 juni 2025, aan de vooravond van Ketikoti, werd het monument onthuld tijdens een drukbezochte ceremonie waarbij bijna duizend mensen samenkamen. Met toespraken, muziek en rituelen ontstond een collectief moment van herdenking en verbinding. De impact van het monument is groot: het kreeg brede landelijke media-aandacht en bereikte een breed

“Wij zijn de stad die de wereldgemeenschap ter verantwoording roept als ze misdaden tegen de menselijkheid op haar geweten heeft. De slavernij is ook een misdaad tegen de menselijkheid.’ De burgemeester spreekt van ‘een belangrijke stap’ die bijdraagt aan het bewustzijn van een beschamende geschiedenis. Het werd tijd.”

• Abel Bormans, de Volkskrant,
30 juni 2025

publiek. Het werk voegt niet alleen een nieuw fysiek element toe aan de stad, maar creëert een blijvende plek voor herinnering, erkenning en ontmoeting. Het maakproces is vastgelegd door documentairemaker Tessa Boerman en zal in 2026 in Den Haag worden gepresenteerd.

Het project onderstreept hoe kunst in de openbare ruimte kan functioneren als drager van maatschappelijke betekenis en als ruimte voor gedeelde reflectie. Voor Stroom bevestigt het de rol als strategisch partner die complexe, meerjarige opdrachten begeleidt: van eerste concept tot een betekenisvolle plek in de stad.

Kunstopdrachten bij scholen

In Den Haag wordt bij verbouwingen van bestaande scholen of bij nieuwbouw 0,64% van het budget aangewend voor een kunstopdracht. Deze Kunst bij Scholen-Regeling is een van de weinige overgebleven percentageregelingen in Nederland. In de afgelopen decennia heeft Stroom via deze regeling meer dan honderd kunstopdrachten bij scholen in Den Haag gerealiseerd. De kunstwerken komen altijd tot stand in nauwe samenwerking met de scholen (de opdrachtgever) en worden specifiek voor de locatie en de kinderen gemaakt.

In 2025 zijn twee kunstprojecten opgeleverd. De tekstobjecten van Koos Meinderts en schilderijen van Annette Fienieg zijn verspreid door het nieuwe gebouw van de Koos Meindertsschool. Ook het kunstwerk van Joana Schneider voor het Kindcentrum Toermalijn is opgeleverd. Dit bestaat uit drie losse elementen, geïnspireerd op het verhaal *Rupsje Nooitgenoeg*. Op de historische muur van de centrale hal is een grote, prachtig stralende vlinder niet te missen.

Dit zijn op dit moment de zeven lopende kunstopdrachten bij scholen. Twee hiervan zijn in 2025 nieuw opgestart.

- Eugenie Boon heeft met leerlingen het thema 'thuis' onderzocht en werkt het verder uit voor haar schetsontwerp voor KC Wondersteboven.
- Auke de Vries is klaar met het ontwerp voor Nutsschool Bezuidenhout.
- Graffitiduo SOGOshow is aan het werk voor basisschool Onze Wereld.
- Suzie van Staaveren maakt werk voor het John F. Kennedy Montessori Kindcentrum.
- Sachi Miyachi maakt werk voor Vrijeschool Wonnebald.
- Een nieuw project met De Strandwacht zit in de longlist-fase.
- Een nieuw project met basisschool De Vlieger is net opgestart.

Behalve de nieuwe opdrachten komen er ook steeds vaker vragen over herplaatsing van oudere kunstwerken waar een school gehecht aan is geraakt. Bij renovatie van gebouwen bijvoorbeeld lukt het namelijk niet altijd om deze werken terug te plaatsen, bv het werk *Heden* van Ram Katzir bij de Zuidwalschool. Stroom is gesprekspartner als expert op dit gebied en denkt mee over een herbestemming voor deze werken.

Onthulling Eylem Aladogans A Coffined Cry Cries Out in the Crowd (foto: Sander Foederer)

De Beeldengalerij

Net als Stroom heeft *De Beeldengalerij* in 2025 de jubileumleeftijd van 35 jaar bereikt. In die periode is, met een gemiddelde van meer dan één nieuw werk per jaar, een bijzondere en samenhangende collectie van inmiddels 48 beelden opgebouwd. *De Beeldengalerij* vormt daarmee een uniek langlopend programma binnen de Nederlandse context van kunst in de openbare ruimte, waarin continuïteit, kwaliteit en stedelijke inbedding samenkomen.

Deze jubileumleeftijd vormde aanleiding om de positie van *De Beeldengalerij* opnieuw te beschouwen. In 2025 is gestart met een gerichte verkenning naar de positie en onderscheidende waarde van de Beeldengalerij in nationaal en internationaal perspectief, evenals naar mogelijke scenario's voor uitbreiding en toekomstig beheer. De uitkomsten vormen de basis voor een nieuw visieplan voor de komende decennia. Parallel aan deze inhoudelijke reflectie werd in 2025 ook een belangrijke fysieke stap gezet. Met de herinrichting van het Spuiplein door de gemeente zijn de sokkels van *de Beeldengalerij* - na een afwezigheid van meerdere jaren - teruggeplaatst op hun oorspronkelijke locatie. Het markeert herstel van de ruimtelijke continuïteit van *De Beeldengalerij*.

Op 21 september werd de nieuwste aanwinst onthuld: *A Coffined Cry Cries Out in The Crowd* van kunstenaar Eylem Aladogan. De onthulling werd begeleid door een performatief moment waarin, onder luid koorgezang, het nummer *War for Territory* van de metalband Sepultura werd uitgevoerd in een bewerking van Boudewijn Ruijgrok. Het aluminium beeld toont een figuur die zowel existentiële pijn als innerlijke kracht belichaamt. Daarmee vormt het werk een gelaagde artistieke reflectie op Den Haag als stad van vrede en recht, en voegt het een nieuwe, actuele stem toe aan de collectie.

De ontwikkelingen in 2025 laten zien dat *de Beeldengalerij* zich blijft vernieuwen, terwijl zij tegelijkertijd voortbouwt op een stevig fundament van 35 jaar opdrachtpraktijk in de openbare ruimte.

Platform Buitenkunst Den Haag

De website *Buitenkunst Den Haag* - of BKDH.nl - biedt al jaren inwoners, toeristen en kunstliefhebbers informatie in tekst en beeld over meer dan 600 kunstwerken in de stad. De website biedt daarnaast vijf routes langs beelden in de stad, geeft nieuws over nieuw opgeleverde kunstwerken, verplaatsingen en algemene ontwikkelingen. Met de gemeente zijn in 2025 structurele inhoudelijke afspraken rondom kunst in de stad gemaakt. De ontsluiting en activatie van kunst in de stad ligt bij Stroom, zo ook de website *BKDH.nl*, de gemeente en eigenaren zijn verantwoordelijk voor behoud en beheer. Hiertoe is een gemeentelijk registratiesysteem ontwikkeld, gekoppeld aan de website. Het gemeentelijk meldpunt vangt vragen over kunst in de stad centraal op, zodat ze op een snelle manier kunnen worden beantwoord en doorgezet naar de verantwoordelijke gemeentelijke afdeling of Stroom.

Publiek en bereik

Stroom zet een breed scala aan communicatiemiddelen in. Hierbij combineren we on- en offlinekanalen om het publieksbereik – zowel lokaal als (inter)nationaal – te vergroten, het kunstenveld te versterken, en kunst in de stad toegankelijker te maken voor een breed publiek.

De organisatie gebruikt social media (met name Instagram en LinkedIn) als toegankelijke kanalen voor tentoonstellingen, evenementen en projecten. Deze zijn gekoppeld aan maandelijkse nieuwsbrieven en persberichten om de gewenste doelgroepen te bereiken. De website Stroom.nl is ons digitaal kloppend hart, verbonden met de twee andere vaste websites: www.haagsekunstenaars.nl (ten behoeve van de zichtbaarheid van Haagse kunstenaars) en www.buitenkunstden-haag.nl (ten behoeve van de zichtbaarheid van kunst in de stad). In 2025 hebben we ingezet op verdere ontwikkeling van deze online *presence*. We hebben het digitaal aanvraagportaal voor de financiële regelingen en de online-bibliotheek ontwikkeld en toegevoegd. We blijven werken aan de doorontwikkeling en verbondenheid tussen de verschillende platforms. Al deze ontwikkelingen versterken de gebruiksvriendelijkheid en zichtbaarheid van ons aanbod, daarmee ons bereik en netwerk en de positionering van de kunsten en kunstenaars.

Naast de onlinekanalen en onlinemiddelen zetten we versterkend in op offline-campagnes met posters, flyers, kaarten en plattegronden. Deze verspreiden we via presentatieplekken, bibliotheken, culturele hotspots in de regio, landelijke academies en kunstopleidingen.

Stroom gaat ook graag communicatieve kruisbestuivingen aan met andere organisaties, zoals lokale netwerkcollega's aangesloten bij Spreek en via aansluiting bij HOOGTIJ, het *Just Peace Festival* en Museumnacht.

Om beter zicht te krijgen op wie we bereiken zijn we aangesloten bij het Culturele Doelgroepenmodel vanuit The Hague Partners. In 2025 is een eerste nulmeting gedaan. De grootste groep onder ons publiek zijn de zogenaamde Culturele Alleseters (ongeveer 23% van de bezoekers). Vergeleken met het publiek van de totale culturele sector in Den Haag is onder de bezoekers van Stroom een oververtegenwoordiging te zien van de Startende Cultuurspeurders, de Lokale Vrijetijdsgenieters en de Culturele Alleseters.

Onlinekanalen en social media

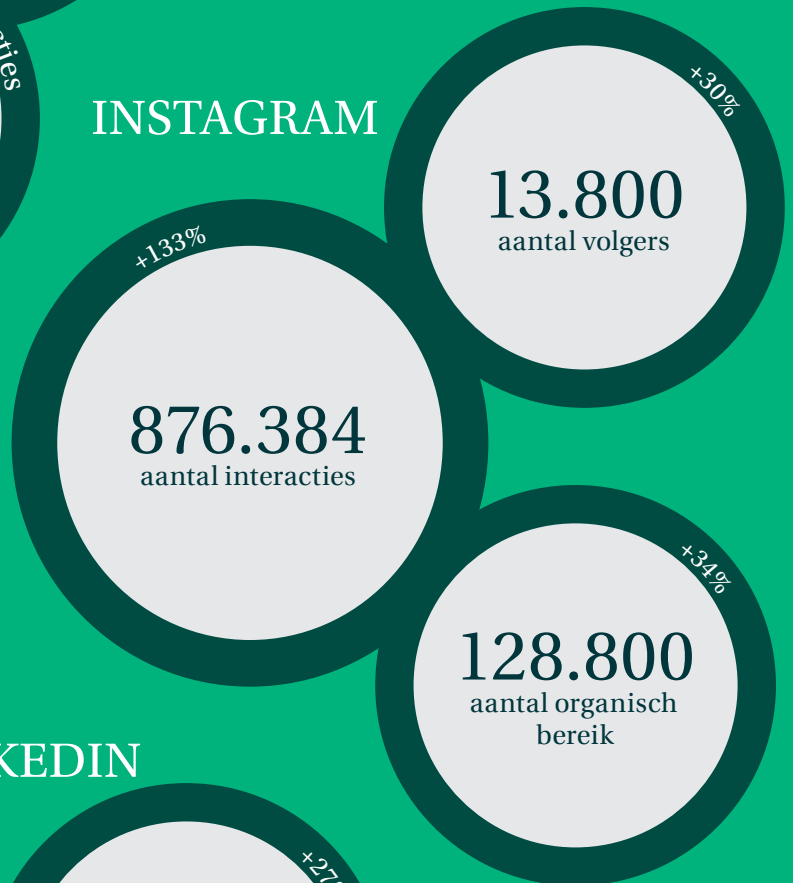
In 2025 hebben de onlinekanalen van Stroom een sterke groei laten zien, zowel in bereik, interactie als volgers. De verhoogde aandacht en frequentie van posts, reels en stories op Instagram hebben tot een grote mate van engagement geleid. Dit laat duidelijk zien dat de content steeds beter bij ons publiek aansluit en dat onze social media kanalen een sterke, effectieve verbinding vormen met onze andere onlinekanalen zoals de website en nieuwsbrief.

Vanuit onze social media en contentcampagnes wordt effectief verkeer naar onze centrale website gestuurd. Je ziet dit terug in de populaire pagina's van de website die een duidelijke link met thema's uit de nieuwsbrief hebben.

WEBSITES

INSTAGRAM

NIEUWSBRIEF

LINKEDIN

YOUTUBE

FACEBOOK

Instagram - ons hoofdkanaal voor zichtbaarheid en engagement - toont een sterke groei op alle vlakken. De grote toename van interacties en een toename van meer dan 3.000 volgers bevestigen dat onze huidige contentstrategie effectief is. Het succes van 2025 biedt kansen om dit in 2026 verder uit te bouwen, bijvoorbeeld door meer focus op best presterende formats en storytelling die het publiek (nog meer) activeert en we nog meer mensen zullen bereiken.

Door verschuivend online gedrag van onze doelgroepen merken we dat de interactie en bezoekersaantallen op Facebook dalen. In 2025 zijn we ook gestart met een Bluesky-account en we hebben al een mooi aantal volgers opgebouwd (206).

Onze aanwezigheid op online platform LinkedIn leidt in 2025 tot een sterke groei in volgers en paginaweergaven. Het versterkt onze positie binnen ons professioneel veld. Het YouTube-kanaal bereikt weliswaar veel nieuwe kijkers, maar terugkerende kijkers blijven nog achter.

Onze maandelijkse nieuwsbrief toont een stabiele groei in abonnees. Verdere optimalisatie van open- en clickrates kan het effect van deze directe communicatielijijn vergroten. Met de nieuwsbrief delen we activiteiten en ontwikkelingen binnen het Haagse kunstenveld. In de rubriek *Powered by Stroom* lichten we presentaties uit die mogelijk zijn gemaakt door onze financiële regelingen. Voor 2026 ontwikkelen we dit door tot een vaste plek op de website om zo transparantie te vergroten maar ook zichtbaarheid en bereik van de ondersteunde projecten en kunstenaars te vergroten.

“Thank you for the feature and for all the continued work the institution conducts for the visibility of The Hague based artists.”

• Haags kunstenaar

Stroom in de pers

2025 is het jaar waarin grote kunstwerken in de buitenruimte onthuld werden. In de zomermaanden werden kort na elkaar het *Monument Trans-Atlantisch Slavernijverleden* van Buhlebezwe Siwani en het werk *Be longing* van Michael Rakowitz onthuld. Twee belangrijke kunstwerken die van groot belang zijn voor de stad.

In 2024 had Hans den Hartog Jager met een exclusief interview met Michael Rakowitz voor NRC Handelsblad al nationale aandacht aan het geplande kunstwerk in Leidschenveen-Ypenburg besteed. De onthulling door burgemeester Van Zanen in de zomer van 2025 zorgde voor een nieuwe mediagolf, dit keer van vooral lokale media. Het Monument dat in juni werd onthuld op het Lange Voorhout kreeg - zoals verwacht - aandacht in de grote landelijke dagbladen, bij radio en televisie. Metropolis M legde de focus op de kunstenaar Buhlebezwe Siwani.

Ook verschenen er aan het begin van het jaar mooie recensies over de groepstentoonstelling van Haagse kunstenaars, *Positions: Gut feeling*. Met name Wessel Verrijt's performancekunstwerk *The Hybrid Entity* trekt de aandacht en is de focus van de Volkskrant-rubriek 'Kunstwerk van de week'. De tentoonstelling *Beloved Waters* scoorde met een uitgebreid artikel in Metropolis M, waarbij Leana Boven in gesprek ging met Kevin Osepa en Yaïr Callender over spiritualiteit en intuïtie in hun werk. Voor de tentoonstelling *ave bossa, bow ole* (de eerste solotentoonstelling van de Finse kunstenaar Jenna Sutela in Nederland) was er aandacht in Den Haag Centraal en op verschillende onlinekanalen.

Bezoek

Gedurende het gehele jaar verwelkomen we graag bezoekers van academies, delegaties van organisaties uit binnen- en buitenland, studenten en onderzoekers. De tentoonstellingsruimte, bibliotheek en de meeste events van Stroom zijn gratis te bezoeken van woensdag- tot en met zondagmiddag. Tijdens kantoortijden (maandag t/m vrijdag 10-17 uur) openen we de deuren voor bezoekers die informatie zoeken over hedendaagse kunst, bepaalde regelingen, ateliers en samenwerkingsmogelijkheden. De boekwinkel is dan ook open. Deze biedt, naast publicaties over en van Haagse kunstenaars, een zorgvuldig samengestelde selectie boeken die thematisch aansluiten op ons programma en andere relevante activiteiten. De boekwinkel is geliefd en bekend onder verzamelaars en heeft dit jaar lichte groei laten zien in de verkoopcijfers. Het aanbod is in 2025 uitgebreid met kleinere kunstwerken in oplage van kunstenaars die deelnamen aan de tentoonstelling *Positions: Gut Feeling*. Zoals de objecten van Wessel Verrijt, de zeefdrukken van Elvis Chenen, het keramiek werk van Travis Geertruida en de posters, *graphic novels* en porseleinen schalen van Viktor Hachmang. Op deze wijze versterken we het profiel van de winkel, maar dragen we bovenal ook bij aan de positie van de kunstenaars.

Om de toegankelijkheid van onze activiteiten voor mensen met een beperking te verbeteren, biedt Stroom audioversies aan van tentoonstellingsteksten en communiceren we actief dat we bij evenementen rekening willen houden met specifieke behoeften van bezoekers, zoals zitcomfort en kinderopvang. Dit hebben we o.a. gedaan bij diverse activiteiten verbonden aan het programma van *The Cost of Alliance*.

Organisatie

Boven
Onder

Detail etalagepresentatie *The Cost of Alliance* (foto: Studio Uittenbogaart)
Jenna Sutela, *ave bossa, bow ole* (foto: Studio Uittenbogaart)

2025 is het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode waarbij Stroom is erkend als organisatie met systeemtaken en waarin de gemeentelijke financieringsbron is veranderd tot een begrotingssubsidie. We hebben een faciliterende, verbindende, kennisdelende en aanjagende rol op het gebied van beeldende kunst in Den Haag, de Haagse kunstenaars en de kunst in de buitenruimte. Afgelopen jaren is inzet gepleegd om de organisatie hierop aansluitend in te richten en zijn met de gemeente afspraken en werkwijzen geherformuleerd.

Binnen de samenwerking tussen de drie 'systeeminstellingen' (naast Stroom ook Popradar en Cultuurschakel) en de gemeente zetten we in op afstemming tussen opdracht en doelen. Om deze helder te krijgen en ook de verwachtingen te kaderen, wordt gewerkt aan een nieuwe vorm van monitoring. Eind 2025 is dit proces door de gemeente opgestart en in 2026 wordt toegewerkt naar een pilot, zodat we in de tweede helft van deze lopende beleidsperiode kunnen werken met een helder monitoringsysteem. In augustus van dit verslagjaar nemen we deel aan een gesprek bij onderzoeksbureau KWINK voor de evaluatie van het gemeentelijke meerjarenbeleidsproces, samen met andere begrotingssubsidie-instellingen.

Binnen de samenwerking met de gemeente heeft Stroom sinds begin dit jaar een nieuwe accounthouder, waarmee we een intensieve samenwerking hebben. Door wisselingen bij beide partijen in de afgelopen jaren lag in 2025 de focus op afronding van openstaande zaken en het afstemmen en opstarten van heldere afspraken voor de toekomst. Hoofdpijnen waren opdrachten en advisering binnen kunst in de stad, de website BKDH.nl, vaststelling en afronding van de jaren 2022 en verder. Ook stonden de uitvoeringsnota Kunst in de Openbare Ruimte en de beleidsnota Broedplaatsen centraal. In het kader van het broedplaatsenbeleid startte bij Stroom per november een tijdelijke kwartiermaker broedplaatsen om in nauwe samenwerking met de gemeente dit beleid handen en voeten te geven.

Op 11 april ontving Stroom cultuurwethouder Saskia Bruines en namen we haar mee in wat Stroom al 35 jaar doet en betekent voor Den Haag, de Haagse kunsten en kunstenaars. Als strategisch gesprekspartner neemt Stroom ook met regelmaat deel aan verschillende gemeentelijke kennisbijeenkomsten en gesprekken. Stroom is lid van het Haags Cultureel Overleg en het Directeurenoverleg. Daarbij waren de hoofdthema's dit jaar de Gemeenteraadsverkiezingen 2026 en de mogelijke gooi van Den Haag naar Europese Culturele Hoofdstad 2033.

Organisatie en ontwikkeling

In 2025 komen we tot afronding van het langlopende proces voor heldere en eenduidige arbeidsvoorwaarden. Het betreft het volledige pakket met onderliggende HR-visie en missie, organisatie-inrichting met functiehuis en uitwerking van secundaire arbeidsvoorwaarden. Voor de begeleiding van dit proces was in 2024 reeds HR-expert Liesbeth Vellekoop via WeAreHR aangetrokken. Om te komen tot een passend en breed gedragen pakket is een nauwe samenwerking opgezet tussen directie en de personeelsvertegenwoordiging (PVT). De PVT werd in dit proces bijgestaan door Pieter Kas, organisatieadviseur bij SBI Formaat. In verschillende werksessies is onderzoek gedaan en zijn ideeën uitgewisseld. Eén

van de belangrijke uitkomsten was het volgen van een bestaande cao, passend bij Stroom, maar bovenal ook volledig toepasbaar. Dit houdt nadrukkelijk verband met de behoefte aan de nodige helderheid en eenduidigheid. Na het doorlopen adviesproces is in januari 2026 het definitieve bestuursbesluit inzake de van toepassing verklaring van de Museum-cao per maart 2026 met overgangsregeling genomen. Op moment van schrijven is de Museum cao van toepassing en is de implementatie in volle gang. Met de opleiding tot HR-medewerker van een collega binnen het team is er binnen Stroom een betere uitvoering en controle op personele zaken voorzien.

Binnen de culturele sector is bijzondere aandacht voor weerbaarheid in deze tijden van verandering, maatschappelijke spanningen en polarisatie. In 2025 startte Kunsten '92, in samenwerking met het Verwey-Jonker Instituut, het programma *Weerbare Cultuursector in Tijden van Polarisation*. Het onderzoek binnen dit programma resulteerde in de *Handreiking Weerbare Cultuursector*. Stroom heeft hieraan meegewerkt en bijgedragen.

Ter verbetering van de werkprocessen is de digitale aanvraagportal iFunds ingericht en geïnstalleerd. Deze stap zou niet enkel de verwerking van aanvragen moeten versoepelen en structureren, maar door de koppeling met het boekhoudprogramma eveneens de beheersbaarheid en controleerbaarheid moeten vergroten. Hiermee konden we ook afscheid nemen van de archiveringstool Xtendis en is het volledige archief omgezet naar de eigen werkomgeving. Om de registratie van onze meer dan 7.800 boektitels te verbeteren en tegelijk te ontsluiten, is een online database op maat gebouwd en publiek verbonden aan onze website.

Het Stroom Team

Stroom werkt met een kernteam waarmee we kennis en continuïteit borgen. Het kernteam bestond in 2025 uit 21 leden (15,9 fte) in totaal. We namen in 2025 afscheid van twee medewerkers en verwelkomden ook weer twee nieuwe medewerkers. In 2025 zijn er drie langdurig zieken. Twee daarvan volgen een eigen passend re-integratietraject met als doel duurzame terugkeer, één collega neemt afscheid van Stroom. Voor een andere collega zoeken we zwangerschapsverlofvervanging per februari 2026. Het kernteam wordt ondersteund en versterkt door een kring van 41 betrokken freelancers, werkstudenten en deskundigen, zoals voor de Toetsingscommissie beroepsmatigheid en PRO adviescommissie.

In januari 2025 hebben de jaarlijkse voortgangsgesprekken met alle medewerkers plaatsgevonden. Deze gesprekken geven ruimte voor het delen van ervaring, verwachtingen, ambities en ontwikkeling. In 2025 hebben twee personeelsbijeenkomsten plaatsgevonden: één met een terugkoppeling van Liesbeth Vellekoop over haar bevindingen naar aanleiding van de gesprekken met de medewerkers, en aan het einde van het jaar met een terugkoppeling over het arbeidsvoorwaardenproces en toelichting op de inrichting van de begroting. In het kader van effectief en prettig samenwerken is het in 2023 ingezette drijfverentraject RealDrives onder leiding van Petra Keuchenius ook in 2025 doorgezet, met een nieuwe test en een gezamenlijke training. Elke donderdagochtend starten we dag samen op waarin we allemaal in 1 minuut delen waarmee we in het werk bezig zijn en het nieuwe initiatief *Food for Thought* is een maandelijkse gezamenlijke lunch waarbij een collega een presentatie houdt over wat diegene bezighoudt in het werk of privé inspireert.

Het bestuur

Het bestuur van Stroom bestond in 2025 uit voorzitter Els van der Plas, secretaris Joost Vrieler en Mirjam Zweers. Van der Plas en Zweers vormen samen de remuneratiecommissie. Samen met Binoq Atana wordt de werving opgezet voor twee nieuwe leden. Dit leidt in begin 2026 tot de installatie van Peter Verbaas als penningmeester en Bircan Bozbey als lid. In 2026 kan zo verder worden gewerkt aan de versterking van het bestuur en de mogelijke transitie naar een Raad van Toezicht-model.

Bestuursleden worden aangesteld voor vier jaar en zijn eenmaal herbenoembaar. Bij de samenstelling van het bestuur streven we naar een evenwichtige opbouw en zoeken we naar complementaire deskundigheid op het gebied van beeldende kunsten, politiek, bestuur, stedelijke ontwikkeling en financiële zaken. Ook kennis over en betrokkenheid bij het Haagse speelveld zijn belangrijke onderwerpen. De beloning voor de bestuurders is beperkt tot vacatiegelden voor bijgewoonde vergaderingen. De beloning voor de directie voldoet aan de regels gesteld in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

In 2025 is het bestuur zes keer samengekomen voor overleg met de directie, te weten op 8 april, 3 juli, 9 september, 29 september, 27 oktober en 26 november. Onderwerpen die in deze interne bestuursvergaderingen aandacht krijgen (buiten de reguliere informatievoorziening en vaststelling van jaarplannen en jaarstukken) zijn de ontwikkeling en besluitvorming rondom de organisatie-inrichting en arbeidsvoorwaarden, een veilige werkomgeving, weerbaarheid van de organisatie en de formalisering van de bestuurs- en toezichtprocessen.

Het bestuur heeft een gesprek gehad met de PVT. Ook heeft er een driehoeksgesprek met het bestuur, de PVT en de directie plaatsgevonden. Bij de ontvangst van wethouder cultuur Saskia Bruines in april zijn wethouder en bestuur apart in gesprek gegaan.

Volgens de jaarplanning heeft het bestuur op 4 november 2025 een zelfevaluatie onder externe begeleiding gedaan. Conclusies waar het bestuur mee aan de slag wil zijn o.a: volledige publieke informatievoorziening over het bestuur op de website, uitbreiding van kennis bij het bestuur over het brede scala aan maatschappelijke stakeholders en blijvende en uitgebreidere aandacht voor de code Good Governance, Diversiteit en Inclusie én Fair Practice.

De remuneratiecommissie spreekt twee keer met ieder directielid apart. Om de processen in te richten en te begeleiden is een externe bestuursondersteuning aangetrokken in de persoon van Cindy Smit van Bureau Structuur.

Personeelsvertegenwoordiging

Sinds 2023 heeft Stroom een personeelsvertegenwoordiging bestaande uit Hildegard Blom, Saskia Haverkamp en Michelle Schulkens. De reguliere zittingsperiode van PVT-leden is drie jaar. In verband met het vertrek van een van de leden zijn er verkiezingen uitgeschreven voor de vrijgekomen positie. Nadine Rooij is sinds februari als nieuw lid tot de PVT van Stroom toegetreden. Ter voorbereiding is de training *Aan de slag in de PVT* gevolgd van SBI Formaat. De PVT nam 8 oktober 2025 deel aan *OR Live*, een event voor ondernemingsraden dat draait om ontmoeting, advies en inspiratie. Ze maakte kennis met adviseurs, opleiders en juristen op het gebied van medezeggenschap en nam deel aan diverse workshops over o.a. gedragscode en achterbanraadpleging.

In aanloop naar de verkiezingen hebben zich ook twee reservekandidaten gemeld. Reservekandidatuur houdt in dat - mocht er in de komende periode, tot de volgende verkiezingen - een tussentijdse vacature ontstaan (bv. door verlof of langdurige ziekte), zij bereid zijn om in te stappen. Dat is belangrijke en gewaardeerde inzet die bijdraagt aan de continuïteit, gezien de rol van de PVT binnen het arbeidsvoorwaardentraject.

Gedurende 2025 hebben de PVT en de directie negen gemeenschappelijke sessies gehad, waarbij in veel gevallen ook externe adviseur(s) aanwezig waren. Hierbij lag de focus op de arbeidsvoorwaarden, maar ook andere zaken kwamen ter sprake. Daarnaast heeft de PVT vele overlegmomenten met en zonder de extern adviseur(s) gehad en informele gesprekken gevoerd met individuele medewerkers. Ter bevordering van draagvlak voor een nieuw arbeidsvoorwaardenpakket heeft de PVT tweemaal een achterbanconsultatie gehouden via een geanonimiseerde enquête. Binnen het arbeidsvoorwaardenproces heeft de PVT officieel in 2025 een conceptadvies, en in 2026 een definitief advies en een ongevraagd advies aan de directie aangeboden.

In het komende jaar richt de PVT zich op verdere instemmings- en adviestaken voor de organisatie, nieuwe verkiezingen, verdere versterking van de medezeggenschap en het verankeren van de PVT binnen de organisatiecultuur.

Vertrouwenspersoon

Mireille Hessing, handelend onder haar bedrijfsnaam 'TrustMi', is sinds de tweede helft van 2023 de externe vertrouwenspersoon van Stroom. Jaarlijks is er minimaal een terugkoppeling aan directie en vanaf dit jaar ook een gesprek met de PVT apart.

In 2025 hebben zich vijf medewerkers bij de vertrouwenspersoon gemeld. De gesprekken hadden uiteenlopende onderwerpen, maar vielen grotendeels binnen de volgende thema's: samenwerking en communicatie, rolverdeling en verantwoordelijkheden, ervaren onduidelijkheid in besluitvorming, en signalen rondom (mogelijk) niet correct handelen.

De vertrouwenspersoon heeft zowel met de PVT als met de directie een jaargesprek gevoerd. Het gaat hierbij om het uitwisselen van signalen en het duiden van bredere thema's die binnen de organisatie leven en over het benutten van instrumenten zoals een medewerkerstevredenheidsonderzoek en een gedragscode.

Facilitair

De huurovereenkomst voor de huidige locatie aan de Hogewal is vernieuwd en verlengd voor minimaal twee beleidsperiodes. De voorziene gebouwontwikkeling en verduurzaming is door uitval van het betrokken teamlid gepauzeerd. Kleinere ingrepen worden voorzien voor 2026. Wat betreft de ICT is verder ingezet op de volgende stap in mobiel en hybride werken, waarbij eveneens een passend intranet is ingericht. De jaarlijkse bhv-training is door vijftien teamleden gevolgd.

Bestuur Stroom

- Els van der Plas, voorzitter
- Joost Vrieler, secretaris,
- Mirjam Zweers

Kernteam

- Alexandra Landré, artistiek directeur
- Cora Roorda van Eisinga, receptie, tot mei 2025
- Dorien Jansen, secretariaat/financiële administratie
- Ira van der Valk, documentatie/boekverkoop/archief
- Leana Boven, programmamaker
- Lua Vollaard, programmamaker
- Femke Ijsinga-van Boxsel, zakelijk directeur
- Hildegard Blom, marketing/communicatie
- Johan van Gemert, technische productie
- Lucie de Haas, ondersteuning & uitvoering programma, per december 2025
- Lidwien Nielander, bibliotheek
- Marieke Klos, productie/huismeester
- Marnix van Uum, receptie
- Michelle Schulkens, productie, tot augustus 2025
- Mischa Poppe, stimulerend programma
- Nadine de Rooij, stimulerend programma
- Papatya Alspeer, marketing/communicatie
- Renée van Veen, stimulerend programma
- Sanj Komali, projectmedewerker, vanaf 21 juli 2025
- Saskia Haverkamp, stimulerend programma
- Sharon Shreiber marketing/communicatie
- Vincent de Boer, kunst in de buitenruimte
- Wieteke Noort, financiële administratie/ict/hr

Flexibele schil

- Anna-Dea Fredensborg, ontvangsten
- Andre Kruysen, projectleider Beeldengalerij
- Annechien Meier, host/catering
- Arianne Olthaar, receptie
- Ayu Lestari, interim coördinator programma & productie
- Bart Sturing, ondersteuning KOR
- Chanté Gijsbertha, notuliste
- Cindy Smit, bestuurssecretaris, Bureau Structuur
- Félice Leanne, notuliste
- Harold de Bree, opbouw
- Hein van Liempd, opbouw/techniek
- Jan Dirk Adams, receptie/opbouw
- Leon Perlot, projectleider Kunst bij Scholen
- Liesbeth van den Steenhoven, adviseur HR, WeAreHR
- Lisa Visser, kwartiermaker broedplaatsen

- Marie Lou Honert, ontvangsten
- Naomi van Binsbergen, assistent subsidies
- Nishiko, ondersteuning bibliotheek
- Petra Keuchenius, adviseur HR
- Pieter Kas, adviseur PVT, SBI Formaat
- Robbin Heijker, receptie
- Sophie Peeters, ontwikkeling website
- Stefan Bandalac, techniek
- Wineke van Muiswinkel, begeleiding kunstopdracht Rotterdamsebaan
- Yannis Michos, ontvangsten

Adviescommissie PRO

- Dewi Bekker, Sept 2022 - sept 2026
- Farah Rahman, Sept 2024 – sept 2026
- Florian Weigl, Maart 2024 – maart 2028
- Floris Schönfeld, Sept 2024 – sept 2026
- Kianoosh Motallebi, jan 2022 - jan 2026
- Louise Schouwenberg, Mart 24 - mrt-26
- Luuk Wilmering, jan 2022- jan 2026
- Maritt Kuipers, jan 2022 - jan 2026
- Nadine Stijns, jan 2022 - jan 2026
- Radna Rumping, jan 2022- jan 2026
- Rieke Vos, Maart 2024 – maart 2028
- Rob Knijn, voorzitter
- Yvo van der Vat, Maart 2024 – maart 2026
- Zoë Hollander, Maart 2024 – maart 2028

Toetsingscommissie beroepsmatigheid

- Lynne van Rhijn
- Maarten Schepers
- Simone van den Heuvel

Nevenfuncties bestuursleden en directie

Els van der Plas

- Allard Pierson Amsterdam, directeur
- Codarts, Raad van Toezicht voorzitter
- Kunstcommissie Universiteit van Amsterdam, voorzitter
- Stichting Gastronomische Bibliotheek (SGB), lid bestuur
- Wim Crouwel Instituut (WCI), lid bestuur
- Herinneringscentrum Kamp Westerbork, lid Raad van Advies
- NWO, lid Raad van Advies
- Stichting Academisch Erfgoed, vervangend lid bestuur en dagelijks bestuur
- Residency, Institute for Advanced Studies, Universiteit van Amsterdam, jurylid
- Residency Allard Pierson en Institute for Advanced Studies, Universiteit van Amsterdam, jurylid
- crmLiNK, docent

Joost Vrieler

- Sr beleidsadviseur Provincie Groningen

Mirjam Zweers

- Probiblio, strategisch manager Collectie en Programmering

Alexandra Landré

- De Zaak Nu, lid bestuur, vice voorzitter
- KABK, externe geëngageerde Master Interieur Architectuur

Femke IJsinga-van Boxsel

- Stichting Beeldmix, bestuursvoorzitter (tot september 2025)
- Stichting Bekker-La Bastide Fonds, lid bestuur

Financiën

Boven
Onder

Studiobezoek tijdens de *Invest Week* (foto: Jeannette Slütter)
Fricie en Vebondenheid #1: Monument van de menselijke vergissing (foto: Studio Uittenbogaart)

Stroom gaat deze nieuwe beleidsperiode financieel gezond in en blijft structureel werken aan beheersbaarheid en continuïteit.

2025 was het eerste jaar waarin Stroom is gefinancierd via een begrotingssubsidie en is het daarbij met 10% gekort, terwijl de publieke opdracht onveranderd bleef. Tegelijkertijd was de benodigde bewegingsruimte onzeker, door het uitblijven van gemeentelijke vaststellingen over 2022 en 2023 en onduidelijkheid rondom de resultaatbestemmingen. Hierdoor kon de jaarrekening over 2024 niet worden afgerond en was ook de financiële ruimte voor 2025 niet definitief vast te stellen. Het was in 2025 met name sturen vanuit de jaarbegroting en op projectbasis, waarbij reserveringen enkel met beheerst vertrouwen konden worden ingezet en bestemmingsfondsen niet benut zijn.

Aan de batenkant hebben we de 10% korting weten te dempen. De financieringsmix is in 2025 aangesterkt met fondsenwerving op projectniveau, zoals door het Stimuleringsfonds Creatieve industrie, het Mondriaan Fonds en de inzet van de HR voucher. De particuliere schenking van € 25.000 is opnieuw bevestigd voor drie jaar. De inkomsten vanuit de boekwinkel zijn met 3% gegroeid.

Het arbeidsvoorwaardentrajec was het meest omvangrijke en ingrijpende proces van het jaar, waarvoor de bestemmingsreserve organisatieontwikkeling was voorzien. We sluiten 2025 af met een negatief resultaat van € 26.019, gedekt vanuit deze bestemmingsreserve. De financiële effecten van de invoering van de Museum cao en de overgangsregeling zijn in kaart gebracht. De huidige bezetting is passend bij de financiële basis. Zodra in 2026 de definitieve doorvoering verder is uitgekristalliseerd, kan de organisatieontwikkeling planmatig worden doorontwikkeld. De koppeling tussen ons nieuwe digitale aanvraagstelsel voor de financiële ondersteuning van Haagse kunst en kunstenaars en het boekhoudstelsel heeft inmiddels duidelijk zijn waarde bewezen. We zien dat vanaf het moment van ingebruikname de beheersing van de financiële ondersteuning aan kunstenaars en organisaties is toegenomen. Ook de OBJECT regelingen worden weer aangevraagd, hiervoor hebben wij in 2025 het bestemmingfonds Object aangesproken.

In 2026 zijn de gemeentelijke vaststellingen over 2022 en 2023 ontvangen. De financiële effecten zijn inzichtelijk geworden en betreffen met name de indeling van de reserves. Deze zijn per 2024 doorgevoerd. Dit maakt het mogelijk om zowel 2024 als 2025 af te ronden. Nu er in 2026 duidelijkheid is over de omgang met resultaatbestemming en reservevorming, kan samen met de gemeente worden gestart met de gerichte inzet hiervan passend bij het oormerk.

In ontwikkeling

Als onderdeel van het Creative Funding Leernetwerk van Voordekunst werken we aan een aanpak voor particuliere fondsenwerving. Hierbinnen is eveneens het collegeprogramma *De Kunst van het Vragen* door Helleke den Braber aan de Universiteit Utrecht gevolgd. Samen met Voordekunst is binnen deze ontwikkeling in 2025 een eerste enquête uitgezet onder de Stroom-community om beter zicht te krijgen op onze relaties en wat hun geefmotivatie is.

Vanuit de rol van Stroom als 'fonds' voor kunsten(aars) hebben we aansluiting gezocht bij andere Haagse (private) culturele fondsen, waarbij we in gezamenlijkheid zoeken naar versterking van onze inzet voor Den Haag en de kunsten. Dit traject vervolgen we in de komende periode.

Staat van baten en lasten over 2025

	realisatie 2025	begroting 2025	realisatie 2024
BATEN			
Eigen directe inkomsten	82.376	52.000	121.462
Eigen indirecte inkomsten	25.000	55.000	25.000
Publieke middelen structureel	2.819.856	2.862.847	2.847.175
Publieke middelen incidenteel	70.879	37.000	34.002
Som der baten	2.998.111	3.006.847	3.027.639
LASTEN			
Activiteitenlasten			
Verdiepen: Kennis en Onderzoek	19.568	49.000	24.919
Verbinden en Netwerk	271.095	256.000	187.868
Impuls: regelingen stipendia en prijzen	612.066	600.000	574.524
Bemiddeling en Opdrachtbegeleiding	18.044	36.000	52.749
Beheer en Onderhoud	18.106	30.000	40.003
	938.879	971.000	880.063
Beheerlasten			
Personeelslasten	1.506.919	1.472.000	1.513.659
Afschrijvingen	12955	10000	41.872
Huisvestingslasten	259.989	277.000	254.589
Onderhoud gebouw en installaties	15.288	40.000	8.132
Organisatiekosten	211.697	170.000	132.163
Algemene lasten	87.439	85.000	110.470
Publiciteitskosten	17.874	77.000	30.659
	2.112.161	2.131.000	2.091.544
Saldo voor financiële baten en lasten	-52.929	-95.153	56.032
Financiele baten en lasten	3.910	-	2.363
SALDO	-49.019	-95.153	58.395

Balans per 31 december 2025

	31-Dec-25	31-Dec-24
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Inventaris	54.239	43.977
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetaald op materiële vaste activa	-	-
	54.239	43.977
	43.977	43.977
Vlottende activa		
Vorderingen	167.261	223.220
Liquide middelen	1.703.191	1.992.668
	1.870.452	2.215.888
	1.924.691	2.259.865
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
Bestemmingsreserves	66.150	84.375
Algemene reserves	352.464	352.464
Bestemmingsfondsen	561.967	592.761
	980.581	1.029.600
Kortlopende schulden		
Crediteuren	80.628	118.318
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen	69.852	75.970
Overige schulden en overlopende passiva	793.630	1.035.977
	944.110	1.230.265
	1.924.691	2.259.865

Bijlagen

Boven
Onder

Studiobezoek tijdens de *Invest Week* (foto: Jeannette Slütter)
Plaatsing kunstwerk Joana Schneider bij Kindcentrum Toermalijn(foto: Stroom Den Haag)

Jaaroverzicht 2025

JANUARI

- 29.11—30.03 Ouborg Prijs tentoonstelling Aline Thomassen: *Shape of the Heart* in Kunstmuseum
18—25.01 Residency Martin Netočný ihkv netwerkprogramma SpaceX
21.01 Zefir7 event: *Food Design: What do the Rabbit and the Turtle Eat?*
21.01 Ontvangst Franse delegatie via Dutch Culture

FEBRUARI

- 07.02 Opening van de tentoonstelling *Positions: Gut Feeling*
07.02—20.04 Tentoonstelling *Positions: Gut Feeling*
09.02 Artist talk Aline Thomassen ihkv *Ouborg Prijs* in het Kunstmuseum
14.02 Bezoek/rondleiding studenten Rietveld Academie (Fine Arts)
18.02 Zefir7 event: *Type: Katharina Nejdil + Aleksandra Samulenkova* olv Céline Hurka)
27.02 Workshop Elvis Chen ihkv *Positions: Gut Feeling*
28.02 Kick off ontmoeting kunstenaars *Stroom Young Talent Award*

MAART

- 06.03 Vergadering PRO-adviescommissie
06.03 Presentatie *Duurzame kunstenaarspraktijken* door Saskia Haverkamp bij het Makerscafé van de Creatieve Coalitie en Kunsten '92
07.03 HOOGTIJ #80: *Positions: Gut Feeling* met performances van Lakisha Apostel & Wessel Verrijt
11.03 Vergadering PRO-adviescommissie
14.03 *Stroom Young Talent Award: Reading Club*
18.03 Zefir7 event: *Toma Gerzha*
21.03 Bezoek/rondleiding de *Beeldengalerij* olv Gebr. de Koning
21.03 Bezoek/rondleiding HKU studenten olv Travis Geertruida
26.03 Kennismakingsbijeenkomst nieuwe inschrijvingen Haagse Kunstenaars
27.03 Bijeenkomst Kunst(historische) Bibliotheken Nederland

APRIL

- 03.04 Netwerkbezoek aan Huis van het Boek
03.04 Artist Talk: *Gut Feeling* met kunstenaars Lakisha Apostel, Elvis Chen, Filipp Groubnov en Wessel Verrijt
06—28.04 Residency Socratis Stratis ihkv netwerkprogramma SpaceX
11.04 Werkbezoek Saskia Bruines, wethouder Financiën, Cultuur en Economische ontwikkeling
15.04 Lancering digitale aanvraagportal (tbv financiële regelingen)
15.04 Zefir7 event: *Clara Lezla + Delphine Lejeune*
17.04 Workshop *Explore the Trail: Narrations Across Palestine* olv Socratis Stratis
17—18.04 Atelierbezoekprogramma Nanda Janssen
23.04 Bezoek/rondleiding studenten KABK (Fine Arts) olv Femke Dekker
23.04 Inloopsprekkuur iFunds (digitaal aanvraagportaal)
24.04 Bezoek/rondleiding studenten Rietveld Academie olv Cathleen Owens
24.04 Werkbezoek/rondleiding CBK Zeeland
24.04 Vergadering PRO-adviescommissie
24—25.04 Werkbezoek Jenna Sutela
28.04 Werkbezoek Ameneh Solati
28.04—14.05 Residency Marcus Maloney ihkv netwerkprogramma SpaceX

MEI

- 01.05 Lezing *Late-stage Capitalism and the Global Rise of Reactionary Masculinities Online* door Marcus Maloney
06.05 Kennismakingsbijeenkomst deelnemende kunstenaars PRO Invest Week
07.05 Inloopsprekkuur iFunds (digitaal aanvraagportaal)

08.05	KABK x Stroom: informatiebijeenkomst voor afstudeerders
08.05	Werkbezoek Kunstmuseum
18—26.05	Werkbezoek Amanda Piña
20.05	Symposium ArtTable 2025 in De Brakke Grond, Amsterdam
21.05	Inloopsprekkuur iFunds (digitaal aanvraagportaal)
23.05	Processie en performance van Amanda Piña
23.05	Opening van tentoonstelling <i>Beloved Waters</i> gelijktijdig HOOGTIJ #81
23.05—17.08	Tentoonstelling <i>Beloved Waters</i>
26.05	Bezoek/rondleiding studenten KABK (Photography & Society)
27.05	Vervolgssessie Cultuurdenkers ivm Culturele Hoofdstad

JUNI

05.06	Artist talk door Melanie Jackson ihkv netwerkprogramma SpaceX
05.06	Vergadering PRO-adviescommissie
10.06	Vergadering PRO-adviescommissie
11.06	Kickoff: Just Peace Festival
11.06	Artist talk met Ameneh Solati
12—26.06	Tentoonstelling <i>The Cost of Alliance</i>
14.06	Portfoliodag: Pulchri Studio x Stroom Den Haag
20.06	Workshop: <i>Cultural Workers Against Artwashing</i> ism Cultural Workers Unite en Alina Lupu
20.06	Lezing: <i>NATO: Made in Europe</i> door Vladislav Shapovalov en screening van Kristina Benjocki & Stijn Verhoeff
20—21.06	Werkbezoek Vladislav Shapovalov ihkv <i>The Cost of Alliance</i>
22.06	Tafelgesprek <i>Alliance and Allegiance</i> met Juul Hondius, Arnout Brouwers, Anika Schwarzlose, Wim Zwijnenburg
23.06	Broedplaatsenoverleg bij Stroom
27.06	<i>Symposium Water Imaginaries</i>
30.06	Onthulling <i>Monument trans-Atlantisch slavernijverleden</i>

JULI

04.07	Uitreiking <i>Stroom Young Talent Awards</i> aan de KABK
05.07	Onthulling Michael Rakowitz' kunstwerk <i>Be longing</i>
09.07	Kennismakingsbijeenkomst nieuwe inschrijvingen Haagse Kunstenaars
25.07—01 .10	Etalagepresentatie Drie spraakmakers uit de Beeldengalerij

AUGUSTUS

07.08	Netwerkbezoek/rondleiding Panorama Mesdag
28.08	Lancering Art Books The Hague 2025 leaflet
29.08	Werkbezoek studenten KABK (Fine Arts)

SEPTEMBER

02.09	Bezoek/rondleiding KABK studenten olv Nele Brökelman
08—12.08	Stroom PRO <i>Invest Week</i>
09—10.09	Presentatie Ingrid Rollema's <i>Het Nomadisch Monument voor Gaza</i>
16.09	Zefir7 event: <i>New Signatures</i> met Benaiah French, Gijs Hennen, Gitta Kumeling, Idun Wahlgren, Maja Bielawska & Yara Fransen, Sasja Houba, Sven Lablans
16.09	Vergadering PRO-adviescommissie
19.09	Stroom x PIP Radio: Masterclass: Artist at work - a 'how to' guide for artists in The Hague
21.09	Onthulling <i>A Confined Cry Cries Out in the Crowd</i> van Eylem Aladogan ihkv De Beeldengalerij
25.09	De Zaak Nu panelgesprek met Alexandra Landré
26.09	HOOGTIJ #82: rondleiding <i>De Beeldengalerij</i> olv André Kruysen
30.09	Toetsingsvergadering nieuwe inschrijvingen Haagse Kunstenaars

OKTOBER

- 01.10 Opening kunstbeurs Art The Hague
01—05.10 Werkbezoek Jenna Sutela
02.10 Artist talk Jenna Sutela bij KABK
04.10 Opening van de tentoonstelling Jenna Sutela: ave bossa, bow ole
07.10 Bibliotheeksessie Katerina Sidorova (deel 1)
08.10 Workshop: Cultuur en Ondernemen
14.10 Zefir7 event: *Publishing, Activism & the City with Spookstad* (Jan Egbers, Lukas Engelhardt) & Kenneth Geurts
16.10 Opening Leanne Wijnsma's presentatie Server Tempeh
16.10 Netwerkbezoek aan Huis van het Boek
16—17.10 Atelierbezoeken Mirela Baciak
20—26.10 Werkperiode aHouseForaHome
21.10 Lancering online bibliotheekcatalogus
22.10 Kennisatelier *Weerbare cultuursector in tijden van polarisatie* in Tivoli Vredenburg
23.10 Vergadering PRO-adviescommissie
29.10 Stembureau landelijke verkiezingen
30.10 Bijeenkomst kunstenaars *Stroom Young Talent Award*
30.10 Werkbezoek KABK (Marketing-Communicatie)
30.10 De Haagse Culturele Sjoelcompetitie in NEST
31.10 Bezoek/rondleiding studenten Design Academy Eindhoven

NOVEMBER

- 06.11 Kennismakingsbijeenkomst voor nieuwe inschrijvingen Haagse Kunstenaars
06—07.10 International Conference *Don't Worry, It's (Only) Temporary* bij NDSM A'dam
11.11 *Frictie en verbondenheid: #1 Monument van de menselijke vergissing* - Marijke de Goey
12—15.10 SpaceX programma in Coventry (VK)
14.11 Bezoek/rondleiding KABK studenten olv Antonis Pittas
16.11 *The Ordinary Society For Kindness to All Animals In The Art World* (TOSKAAAW) Manifesto in Stroom
19.11 *Server Tempeh* bijeenkomst
22.11 Filmscreening *Boot voor de Pride* van Boris Steiner
23—29.11 Werkbezoek Nick Moffitt ihkv *Brewing Permacomputing Collectives*
25—26.11 Atelierbezoeken Lieneke Hulshof
26.11 Workshopprogramma *Ruimte Creëren voor Creatieve Ruimte* van Rotterdamse Academie van Bouwkunst/Gemeente Den Haag
27.11 Scriptiepresentaties door KABK studenten
28.11 HOOGTIJ #83
28.11 *Frictie en verbondenheid: #2 And Life Is Over There* - Femmy Otten
28—29.11 Permacomputing Club: *Brewing Permacomputing Collectives*
30.11 Werkbezoek Theaterschool Rabarber

DECEMBER

- 01—03.12 Werkperiode studenten KABK (MA Artistic Research) olv Jasper Coppes
01.12 Presentatie Irene de Craen voor studenten KABK (MA Artistic Research)
02.12 Bezoek/rondleiding studenten BEAR (ArtEz)
04.12 Vergadering PRO-adviescommissie
04.12 Bezoek/rondleiding studenten Rietveld Academie
09.12 Vergadering PRO-adviescommissie
09.12 *Frictie en verbondenheid: #3 Wolkenvijver* - Carel Visser
10.12 Onthulling Ingrid Rollemas standbeeld van Bertha von Suttner bij het Vredespaleis
10.12 Workshop *Kansen voor financiering met Voordekunst en het Cultuurfonds*
10—13.12 Werkbezoek Gary Stewart ihkv symposium *Universal Language*
11—12.12 Symposium *Universal Language I: Human-Computer Interaction*
12.12 Bezoek/rondleiding studenten KABK olv Antonis Pittas
22.12 Bibliotheeksessie Katerina Sidorova (deel 2)

Stroom in het nieuws

Een greep uit de verschillende vermeldingen in geschreven pers, audio en video, online en offline media.

Januari

14 januari 2025

FTN-blog

Aline Thomassen and Dior

28 januari 2025

The Hague Online

Positions: Gut Feeling

29 januari 2025

Kunstkrant

Aline Thomassen wint Haagse

Ouborg Prijs

januari 2025

Museumtijdschrift

Positions – Gut Feeling

Februari

februari 2025

denhaag.com

Tentoonstellingen: Positions: Gut Feeling

8 februari 2025

The Hague Contemporary

Positions: Gut Feeling

8 februari 2025

Algemeen Dagblad

‘Eindelijk een standbeeld voor een bijzondere vrouw’

door: Janneke Holman

26 februari 2025

de Volkskrant

Kunstwerk van de Week: Wessel

Verrijt, Een levend organisme

door: Marsha Bruinen

Maart

3 maart 2025

Inzaken.eu

Positions: Gut Feeling | Stroom Den Haag

door: Walter van Teeffelen

April

9 april 2025

Inzaken.eu

Elvis Chen: “We zijn voortdurend in strijd met onszelf, met elkaar, met structuren, maar juist binnen die

strijd ontstaan soms onverwachte momenten van vreugde.”

door: Walter van Teeffelen

18 april 2025

Rodi.nl

Nieuwe tentoonstelling ‘Beloved

Waters’ bij Stroom Den Haag: water als levend wezen

19 april 2025

Curacao.eu

Kevin Osepa in internationaal

gezelschap bij Stroom Den Haag

door: Dick Drayer

21 april 2025

Inzaken.eu

‘Beloved Waters’ opent vrijdag 23

mei 2025 bij Stroom Den Haag

door: Walter van Teeffelen

24 april 2025

denhaag.nl

Kunstwerk Be longing in

Molenvlietpark

Mei

15 mei 2025

AD.nl Den Haag

Haags Slavernijmonument op 30

juni onthuld op Lange Voorhout

door: Redactie Den Haag

16 mei 2025

Like je wijk! Ypenburg

Be longing in het Molenvlietpark!

22 mei 2025

Den Haag Centraal

Slavernijmonument krijgt eindelijk

plek op Lange Voorhout

door: Thijs van der Burg

30 mei 2025

Stories of Purpose The Hague

Outdoor Artwork ‘Be longing’ in

The Hague by Michael Rakowitz

Juni

juni 2025

VREDE & RECHT krant

(een initiatief van Stichting TOEN

in partnerschap met Den Haag

Centraal en The Hague Humanity

Hub)

Programma Just Peace Festival

juni 2025

Pulchri 2

Portfoliodag: Pulchri Studio en
Stroom Den Haag bundelen krach-
ten voor jonge kunstenaars

door: Michael Toorop

5 juni 2025

AD.nl Den Haag

Slavernijmonument geplaatst in
Den Haag

13 juni 2025

denhaag.com

Zomer vol buitenkunst: bijzondere

kunstwerken op nieuwe plekken in

Den Haag! Elk met een eigen

verhaal!

[https://denhaag.com/nl/nieuws/](https://denhaag.com/nl/nieuws/zomer-vol-buitenkunst-bijzondere-kunstwerken-op-nieuwe-plekken-in-den-haag)

[zomer-vol-buitenkunst-bijzonde-](https://denhaag.com/nl/nieuws/zomer-vol-buitenkunst-bijzondere-kunstwerken-op-nieuwe-plekken-in-den-haag)

[re-kunstwerken-op-nieuwe-plek-](https://denhaag.com/nl/nieuws/zomer-vol-buitenkunst-bijzondere-kunstwerken-op-nieuwe-plekken-in-den-haag)

[ken-in-den-haag](https://denhaag.com/nl/nieuws/zomer-vol-buitenkunst-bijzondere-kunstwerken-op-nieuwe-plekken-in-den-haag)

door: Sophie Meyer

20 juni 2025

Apollo, the international art

magazine

Four things to see: Celestial observa-
tion

juni / juli 2025

Metropolis M nr. 3

In gesprek met Kevin Osepa en Yair

Callender

door: Leana Boven

29 juni 2025

AD.nl Den Haag

Slavernijmonument is meer dan

alleen erkenning voor verleden:

‘Aangehouden omdat ik aan het

hardlopen was’

door: Daisy Ramos Dos Santos

30 juni 2025

AD.nl Zwolle

Den Haag heeft eindelijk een

slavernijmonument, en het komt uit

Zwolle: ‘Een enorme eer’

door: Thomas van der Kolk

30 juni 2025

de Stentor.nl Zwolle

Den Haag heeft eindelijk een

slavernijmonument, en het komt uit

Zwolle: ‘Een enorme eer’

door: Thomas van der Kolk

30 juni 2025

de Volkskrant

Ook Den Haag, de stad van het

recht, herdenkt eindelijk de slavernij.

'De discussie is in tien jaar tijd volledig verschoven'

door: Abel Bormans

30 juni 2025

Metropolis M

Vanaf vandaag heeft ook Den Haag een slavernijmonument

30 juni 2025

Omroep West

Slavernijmonument onthuld in Den Haag: 'Te laat, maar beter laat dan nooit'

door: Rob Vlastuin & Linda van Dijk

30 juni 2025

NOS Nieuws

Onthulling slavernijmonument Den Haag drukbezocht

30 juni / 1 juli

Omroep West / Den Haag FM

Onthulling slavernijmonument:

«Eindelijk plek in eigen stad om onze voorouders te herdenken»

over: *Monument trans-Atlantisch slavernijverleden*

30 juni 2025

Metropolis M

Den Haag onthult nieuw kunstwerk van Michael Rakowitz

<https://metropolism.com/nl/feature/den-haag-onthult-nieuw-kunstwerk-van-michael-rakowitz/>

30 juni 2025

Museumtijdschrift

Den Haag onthult monument voor trans-Atlantisch slavernijverleden

Juli

1 juli 2025

De Volkskrant

Ook de stad van het recht herdenkt nu de slavernij

door: Abel Bormans

1 juli 2025

Rijswijks Dagblad

Slavernijmonument Den Haag onthuld op Lange Voorhout

1 juli 2025

theafrodiva.medium.com

Where Justice Meets Memory: The Hague's Monument to the Transatlantic Slave Trade

door: Onica Nonhlanhla

Makwakwa

1 juli 2025

Den Haag FM

Slavernijmonument op Lange

Voorhout onthuld: 'Plek waar we

Keti Koti-herdenking kunnen

houden'

door: Michelle Roerig

3 juli 2025

Den Haag Centraal

Herdenking en erkenning:

Slavernijverleden heeft een plek aan het Lange Voorhout

door: Thijme van der Burg

5 juli 2025

denhaag.nl

Nieuw buitenkunstwerk onthult in

Molenvlietpark

7 juli 2025

Den Haag Centraal

Kunst in Molenvlietpark combineert heden en verleden

door Herman Rosenberg

7 juli 2025

Den Haag.nl

Kunstwerk Michael Rakowitz onthuld in Molenvlietpark

24 juli 2025

Cultuur Actueel

Kunstwerk Michael Rakowitz

onthuld in Molenvlietpark

25 juli 2025

MutualArt.com

Window display: Three striking sculptures from The Sculpture

Gallery

September

Den Haag.nl

Onthulling kunstwerk 'A Coffined

Cry Cries Out in the Crowd'

september

Spreek

Onthulling kunstwerk 'A Coffined

Cry Cries Out in the Crowd'

5 september

Inzaken.eu

Nieuw beeld van Eylem Aladogan

'schreeuwt het uit'

door Walter van Teeffelen

25 september

Den Haag Centraal (Art The Hague Special)

Ode aan low-technology

Oktober

Dutch Art Institute

<https://dutchartinstitute.eu/page/26776/stroom%C2%A0den-haag-presents%C2%A0-ave-bossa-bow-ole-the-first-solo-exhibition>

4 oktober

Museumtijdschrift

Ave bossa, bow ole

11 oktober

museumnachtdenhaag.nl

Tech Povera: doorlopend videoprogramma

November

4 november

e-flux

Jenna Sutela: *Ave bossa, bow ole*

12 november

Metropolis M

Should I Stay or Should I Go?

– NDSM International Conference:

Don't Worry, It's (Only) Temporary

door Kaylie J. Stuart

Overzicht

PRO Invest (12)

- Invest, Lisette Alberti, 4.000,00
- Invest, Catelijne Boele, 4.000,00
- Invest, Pum van de Koppel, 4.000,00
- Invest, Giorgia Lo Faso, 4.000,00
- Invest, Aron Lodi, 4.000,00
- Invest, Ghazale Moqanaki, 4.000,00
- Invest, Todor Rabadzhyiski, 4.000,00
- Albina N / practice support, Albina Nezhemedinova, 4.000,00
- Artistic Development and Projects 2025–2026, Michal Kucharski, 4.000,00
- 'nothing broken, nothing lost', Baroeg Mulder, 4.000,00
- Printing Patchlings and Trying Breathing, Shana de Villiers, 4.000,00
- Dear, Deer Boy, Valerio. he\them Conti, 4.000,00

PRO Kunstprojecten (27)

- Een ziekenhuis musical in vier delen, Kim David Bots, 10.000,00
- This Machine, Bob Demper, 5.000,00
- Parrotting the Parrot, Cihad Caner, 4.697,00
- werktitel: In the absence of my skins I am still Frankie and you love me, Stichting Das Leben am Haverkamp, Anouk van Klaveren, 6.197,00
- Tentoonstelling 'Reading Characters', Billytown, Eva van Bemmelen, 6.500,00
- A Ubiquitous Wetness, Zahra Malkani, 10.000,00
- Zevenentwintig gezichten op de Oude Lijn, Christian van der Kooy, 10.000,00
- DLAH x Luca Tichelman, Stichting Das Leben am Haverkamp, Anouk van Klaveren, 5.300,00
- Make It Fit - A Life Script, Tingyi Jiang, 10.000,00

- Be My Ghost, Stichting Manifold Books, Maartje Fliervoet, 2.837,64
- Instrumental Romance, Kim David Bots, 5.000,00
- Invisible II - kiln casted glas sculpture, Shani Leseman, 5.000,00
- Mirror_09 the birth of basic income, Charlotte van Winden, 5.000,00
- Atlas Maria, Flora Reznik, 3.450,00
- Bottled Up, Anne Fehres, 10.000,00
- The Garden of Laments, Sarah Atzori, 5.000,00
- Young Expo Weekends, The Grey Space in the Middle, Marijke Cobbenhagen, 5.521,00
- Round about or inside, Billytown, Vita soul Wilmering, 7.500,00
- Dogs in Paradise (final), Shani Leseman, 5.000,00
- Sine Loco, Georgie Brinkman, 5.000,00
- Gedachtengrond, Sjuul Joosen, 10.000,00
- Rehearsals for a self-portrait, Vita soul Wilmering, 5.000,00
- Proximity Music: Sensing Refractions, Stichting Rewire, Mara Liza de Bakker, 10.000,00
- Open Space: Lou Vives, The Grey Space in the Middle, Marijke Cobbenhagen, 10.000,00
- Body / Machine, Stichting Grauzone, Natasja Alers, 10.000,00
- Playa di Pueblo, Sombra pa Nos (Designs We Inherit), Travis Geertruida, 10.000,00
- Hypersculptures by Philip Vermeulen, , Philip Vermeulen, 10.000,00
- Cud 2026, Omer van Soldt, 10.000,00

PRO Kunstprogramma (4)

- BARTALK 2025: SPEAKEASY & CONFLICT, Stichting BARTALK, Yun Ingrid Lee, 5.909,00
- From White Cube To Black Box, wysiwyg, Ruben Verkuylen, 10.000,00
- Extractive Imagination(s) Chapter 2 and Slow Drift(s) Chapter 3, Stichting The Balcony, Valentino Russo, 10.000,00
- 2025-2026 Chute Open program & Ahmet Kut Retrospective, Chute Film Coop, BARAN BOZDAG, 4.985,00

PRO Onderzoek (18)

- Metamorphosis of Borrowed Light (werktitel), Valentina Gal, 5.000,00
- In Motion, Firmly Anchored: Expanding Graphic Notations into Sculpture, Katherina Heil, 5.000,00
- Cycles, Thijs Jaeger, 5.000,00
- Make It Fit -- A Manifesto in Knitting (Research Phase), Tingyi Jiang, 5.000,00
- Excavating the Subconscious-Trauma, Memory, and Women's Psychology in Film, Carmen Dusmet Carrasco, 4.971,00
- Artist in residence period at Togatta Residence 044, Kirill Rafael Vasilyev, 4.900,00
- godsips - unweaving the thread, Emilia Martin, 5.000,00
- AiR researching Portuguese fishing practices, Johanna Joy (Jojo) Knowles, 4.431,00
- Dawn -- research residencies, Renata Miron Granados, 4.994,00
- Trans Atlantic Lichen, David Habets, 4.950,00
- Deelname residency, Casa Snowapple in Mexico-Stad, Verena Blok, 5.000,00
- Listening Lab, Eliane Bots, 4.497,00

- Ecologische rouw, Sara Vrugt, 5.000,00
- Notes on Female Friendship, Annemarie Wadlow, 5.000,00
- The Breathing Bog, Sissel Marie Tonn, 5.000,00
- Chandigarh, wonen in een trofee, Guus Rijven, 5.000,00
- Material Biographies: Archiving Obsolescence, Yelim Ki, 5.000,00
- The Yurupari Rituals (LABSONORA), Sébastien Robert, 5.000,00
- The Great and The Mighty, Diana. Gheorghiu, 3.000,00

SPOT Individuele tentoonstelling (104)

- Karola Pezzaro
- Anne Rose Regenboog
- Marie Civikov
- Renata Mirón Granados
- Kim David Bots
- Ludmila Rodrigues
- Annemarie Spijkerman
- Zoë Hollander
- Elizabeth de Vaal
- Serene Hui
- Isabelle van Zeijl
- Jacobien de Korte
- Mariska de Groot
- Valentino Russo
- Cecilie Fang Jensen
- Katerina Sidorova
- Katherina Heil
- Robert Verhaaf
- Mickey Yang
- Marit Mihklepp
- Johannes Christopher Gérard
- Sara Vrugt
- Adele Dipasquale
- Suzanne Schols
- Yke Prins
- Mattia Papp
- Karel van Laere
- Rob van Doeselaar
- Mickey Yang
- Anne Fehres
- Budhaditya Chattopadhyay
- Jadranka Njegovan
- Tessel van der Putte
- Ellen Rodenberg
- Diederik Gerlach
- Dirk Hardy
- Nies de Vuijst
- Eddy Stikkelorum
- Catelijne Boele
- Akiem Helmling
- Maarten Schepers
- Erik Kamaletdinov
- Michèle Bergsma
- Leonie Brandner
- Marit Mihklepp
- Mariska de Groot
- Wessel Verrijt
- Liesbeth Bos
- Yumiko Yoneda
- Arianne Olthaar
- Ton of Holland
- Nesie Junyi Wang
- Judith van der Made - Mensen
- Katherina Heil
- Anna J van Stuijvenberg
- Sjuul Joosen
- Dennis Koot
- Koenraad L de Groot (kunrad)
- Kevin Bauer
- Christine Hvidt Grønberg
- Jonathan c Reus
- zaida oenema
- Sissel Marie Tonn
- Anna J van Stuijvenberg
- Jakob Ganslmeier
- Ana Zibelnik
- Tineke van Veen
- Tanja Engelberts
- Yukari Nakamichi
- Heidi Holmstrom
- Maja Bekan
- Mike Rijnierse
- Dmitry Gelfand
- Roger Anis
- Gabey Tjon a Tham
- Matteo Marangoni
- Robert Verhaaf
- Ariane Toussaint
- Louis Braddock Clarke
- Petra van der Schoot
- Alberto Novello
- Johannes Equizi
- Channa Boon
- Kim David Bots
- Vita soul Wilmering
- Sam donald pie Hersbach

- anna andrejew
- Luke Conroy
- Tineke Porck
- Mina Yee
- Jeremi Biziuk
- Emilia Martin
- Robbin Heyker
- Annemarie Petri
- Diego Tonus
- Christine Hvidt Grønberg
- Jolanda Jansen
- Sanne Maes
- Femmy Otten
- Johannes Christopher Gerard
- Isabelle van Zeijl
- Jonathan c Reus
- Yumiko Yoneda
- Evelina Rajca

SPOT Groepstentoonstelling (15)

- Quartair Contemporary Art Initiatives, CAN YOU HEAR ME HOWLING?, Bosnian Culture Center, Sarajevo (Bosnië en Herzegovina)
- Pietertje van Splunter, Visual Resonances, Svavarssafn - Svavar Gudnason Art Museum, Höfn (IJsland)
- Jadranka Njegovan, Graphic Matters (hedendaagse grafiek-kunst uit Nederland), Kneževa Palača, Zadar (Kroatië)
- Stichting Billytown, Slagduif, Billytown, Den Haag
- Trixie, Intersections, Art Rotterdam 2025, Rotterdam
- Mieke Kettler, What About the Line, Haagse Kunstkring, Den Haag
- Alexander Weber, Building For Sale!, Supermarket – Stockholm Independent Art Fair, Stockholm (Zweden)
- Jiyoung Yim, Cows at a Puddle, Pulchri Studio, Den Haag
- Quartair Contemporary Art Initiatives, ARTISTERIUM 2025, Karvasla Historisch Museum, Tbilisi (Georgië)

- It is part of an ensemble, Thanks for putting on the feedback, Seelab, Den Haag
- Stichting Billytown, Open Studios Billytown, Billytown, Den Haag
- Stichting Open Ateliers Den Haag, Thea Bonnecroy, Open Ateliers Den Haag 2025, Den Haag
- Melle de Boer, One Way or Another, Het Wilde Weten, Rotterdam
- Stichting The Naked, Painters Painting, at sunset, Den Haag
- Yukari Nakamichi, ART BAR2, Billytown, Den Haag

SPOT Documentatie (63)

- Verena Blok
- Elizabeth de Vaal
- Dana LaMonda
- Ahnjili Zhuparris
- Michal Kucharski
- Johannes Christopher Gerard
- Elsa Hartjesveld
- René Klarenbeek
- Christian van der Kooy
- Zeno van den Broek
- bander van ierland
- Arianna Cavalsensi
- Cecilie Fang Jensen
- Yke Prins
- Iede Reckman
- Channa Boon
- Martin Sjardijn
- Maria Neefjes
- Yun Lee
- Martin Gobert
- Luke Conroy
- Dewi Bekker
- Marianna Maruyama
- Eilit Marom
- Wouter van Wessel
- Yumiko Yoneda
- Anna J van Stuijvenberg
- Zahar Bondar
- Aline Thomassen
- nies Vooijs
- Boris Steiner
- Zahars Bondars
- Philip Vermeulen

- Michal Kucharski
- Alia Leonardi
- Stefaniia Bodnia
- Roger Anis
- Marleen Sleenwits
- Cees Post
- Marius Lut
- Lisa Sebestikova
- Trang Hà
- Ilona Noworacka
- Anca Barjovanu
- Mike Rijnierse
- rob knijn knijn
- Shani Leseman
- Dayna Casey
- Jordan Herregraven
- Badriah Suzanna Hamelink
- Sissel Marie Tonn
- Eddy Stikkelorum
- Paul de Jong
- Katia Motylova
- Arianne Olthaar
- Natela Lemondzhava
- GC Heemskerk
- Yota Morimoto
- Tineke Vulto
- Fazle Shairmahomed
- Heidi Holmstrom
- Céline Hurka
- Yamuna Forzani

OBJECT Permanent

- Stichting De School, 10.000,00
- Stichting De DCR, 9.970,00
- R. Gerlach, 10.000,00

Object Permanent - pilot

- M. Kabai, 1.723,93

OBJECT Tijdelijk

- The Servers, 1.500,00
- C. Hvidt Grønborg, 1.500,00

Object Tijdelijk - pilot

- Patch Studios, 3.850,00
- Patch Studios, 2.250,00

Overzicht atelierbezoeken

Atelierbezoekprogramma

36 atelierbezoeken, 4 kunstprofessionals, 34 kunstenaars

Bruno Alves de Almeida

24 en 25 februari 2025

architect en curator, Jan van Eyck Academie, Maastricht (8)
Anna Andrejew, Stefaniia Bodnia, Zeno van den Broek, Johannes Equizi, Giorgia Lo Faso, Harriet Morley, Iede Reckman, Marleen Sleeuwits

Nanda Janssen

17 en 18 april 2025

curator, kunstcriticus en adviseur beeldende kunst voor de Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden in Frankrijk (10)
Georgie Brinkman, Verena Blok, Badriah Hamelink, Jordan Herregraven, Farah Rahman, Boris Steiner, Aline Thomassen, Marnix van Uum, Philip Vermeulen, Mickey Yang

Mirela Baciak

16 en 17 oktober 2025

directeur en curator Salzburger Kunstverein, Oostenrijk (8)
Zahar Bondar, Afra Eisma, Kexin Hao, Pum van de Koppel, Robin Phoenix Whitehouse, Zoya Sardashti, Jeannette Slütter, Mickey Yang

Lieneke Hulshof

25 en 26 november 2025

onafhankelijk curator, moderator en kunstjournalist (10)
Dasha Afanaseva, Catelijne Boele, Elaine Bots, Leonie Brandner, Thijs Jaeger, Lena Longefay, Astrid Nobel, Jeannette Slütter, Marnix van Uum, Pippilotta Yerna

Invest Week

66 bezoeken, 8 curatoren/professionals, 6 kunstenaars

9 t/m 11 september 2025

Deelnemende curatoren

/ professionals

- Julia Geerlings
- Lotte van den Berg
- Mark Kremer
- Martina Petrelli
- Pamela Phatsimo
- Shirin Mirachor
- Tamás Kaszás
- Viktoria Draganova

Deelnemende kunstenaars

- Alice West
- Georgie Brinkman
- Jana Romanova
- Jeremi Biziuk
- Marieke Peeters
- Robin Whitehouse

Stroom dankt

alle kunstenaars, alle kunstenaarsinitiatieven, presentatie-instellingen en alle andere organisaties en partners die hebben bijgedragen aan het programma in 2025, met de onmisbare financiële ondersteuning van het Mondriaan Fonds, het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Frame Finland, the Finnish Cultural Institute for the Benelux en de Gemeente Den Haag.

Colofon

Jaarverslag 2025

© Stroom Den Haag, 2026

Redactie	Avril Hensen en Stroom Den Haag
Vormgeving	Kyliën Sarino Bergh
Beeldmateriaal	Courtesy Stroom Den Haag, tenzij anders vermeld.
Foto voorzijde:	Agustina Woodgate, <i>More Heat than Light</i> (foto: Studio Uittenbogaart)
Foto achterzijde:	Stroom jubileum tote bag (foto: Sophie Peeters)

Stroom Den Haag heeft de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) en voldoet met de opsomming van bijgaande gegevens aan de digitale publicatieplicht die aan deze status verbonden is.

Stroom Den Haag
Hogewal 1-9
2514 HA Den Haag
T: 070-3658985
E: info@stroom.nl
W: www.stroom.nl

